

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Wat een geanalyseer: Een onderzoek naar de verschillende gebruiksvormen van het Nederlandse prefix ge-

Boekholt, Sam

Citation

Boekholt, S. (2021). *Wat een geanalyseer: Een onderzoek naar de verschillende gebruiksvormen van het Nederlandse prefix ge-*.

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master thesis in the Leiden University Student Repository](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3240557>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Wat een geanalyseer

*Een onderzoek naar de verschillende gebruiksvormen van het
Nederlandse prefix ge-*

Sam Boekholt (s2000970)
MA Neerlandistiek – Masterscriptie
Specialisatie: Nederlandse taalkunde
Begeleider: Prof. dr. L.C.J. Barbiers
Tweede lezer: Dr. R.J.U. Boogaart
Universiteit Leiden
19 juli 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding	p. 4
2. Probleemstelling	p. 5
3. De functies van het prefix <i>ge-</i>	p. 6
3.1 Inflexie en derivatie	p. 6
3.2 Nominaal <i>ge-</i>	p. 6
3.2.1 <i>Ge-N1</i>	p. 6
3.2.2 <i>Ge-N2</i>	p. 11
3.3 Adjectivaal <i>ge-</i>	p. 11
3.3.1 <i>Ge-A1</i>	p. 12
3.3.2 <i>Ge-A2</i>	p. 12
3.4 Adverbiaal <i>ge-</i>	p. 13
3.5 Verbaal <i>ge-</i>	p. 15
3.5.1 <i>Ge-V1</i>	p. 15
3.5.2 <i>Ge-V2</i>	p. 17
3.6 <i>Ge-</i> als onderdeel van het circumfix <i>ge...te</i>	p. 17
3.7 Samenvatting	p. 17
4. De distributie van <i>ge-</i>	p. 19
4.1 De distributie van <i>ge-V</i>	p. 19
4.1.1 De distributie van <i>ge-V1</i>	p. 19
4.1.2 De distributie van <i>ge-V2</i>	p. 22
4.2 De distributie van <i>ge-A</i>	p. 25
4.2.1 De distributie van <i>ge-A1</i>	p. 25
4.2.2 De distributie van <i>ge-A2</i>	p. 26
4.3 De distributie van <i>ge-Adv</i>	p. 27
4.4 De distributie van <i>ge-N</i>	p. 27
4.4.1 De distributie van <i>ge-N1</i>	p. 27
4.4.2 De distributie van <i>ge-N2</i>	p. 28
4.5 De distributie van <i>ge-</i> in het circumfix <i>ge...te</i>	p. 29
4.6 Samenvatting	p. 30
5. Enquêtes	p. 32
5.1 Enquête <i>ge-N1</i>	p. 32
5.1.1 Methode	p. 32
5.1.2 Resultaten	p. 33
5.2 Enquête <i>ge-V1</i>	p. 34
5.2.1 Methode	p. 34
5.2.2 Resultaten	p. 35
6. Analyse	p. 37
6.1 Analyse van de enquêteresultaten	p. 37
6.1.1 Analyse van <i>ge-N1</i>	p. 37
6.1.2 Analyse van <i>ge-V1</i>	p. 40
6.1.3 Vergelijking van de enquêteresultaten	p. 42

6.2. De etymologie van <i>ge-</i>	p. 43
6.3 Verschillende soorten affixen: <i>ge-v</i>	p. 45
6.4 De positie van <i>ge-</i> in de morfologische structuur	p. 47
6.5 Samenvatting en eindbesluit	p. 51
7. Conclusie & discussie	p. 52
8. Bibliografie	p. 53
9. Bijlagen	p. 56
Bijlage 1: Vragen enquête 1	p. 56
Bijlage 2: Resultaten enquête 1	p. 56
Bijlage 3: Testitems enquête 2	p. 57
Bijlage 4: Vragen enquête 2	p. 58
Bijlage 5: Resultaten enquête 2	p. 59

1. Inleiding

Taalgebruikers zullen zich er vaak niet van bewust zijn, maar het Nederlandse voorvoegsel *ge-* kent veel verschillende gebruiksvormen die van elkaar lijken te verschillen. Enkele zijn hieronder weergegeven.

- (1) Het heeft **gesneeuwd**!
- (2) Ik **geloof** helemaal niet dat hij zo **getalenteerd** is.
- (3) Hè, wat een **gezeur** weer.

Het prefix wordt in meerdere morfologische en etymologische handboeken en andere wetenschappelijke publicaties uitvoerig beschreven, maar nog altijd is het niet duidelijk of alle typen *ge-* verschillende gebruiksvormen zijn van één prefix, of dat er eigenlijk verschillende prefixen *ge-* moeten worden onderscheiden. Tijdens dit onderzoek stond dan ook de volgende vraag centraal: ‘Beslaat het Nederlandse prefix *ge-* meerdere gebruiksvormen of is er sprake van verschillende prefixen *ge-*?’ Bij het beantwoorden van deze vraag heb ik me beziggehouden met verschillende disciplines, onder andere morfologie, etymologie en syntaxis, en heb ik aandacht besteed aan meerdere dialecten van het Nederlands.

In hoofdstuk 3 heb ik uitgezocht welke verschillende functies het prefix *ge-* allemaal kent in het hedendaagse Nederlands. Uiteindelijk heb ik elf verschillende (sub)typen onderscheiden. In hoofdstuk 4 heb ik de distributie van de verschillende typen *ge-* bekeken, waarbij ik vooral heb gefocust op het Fries. Uit de resultaten van het corpusonderzoek naar Friese voorbeelden is gebleken dat de meeste subtypen afwezig zijn in het Fries. Alleen de nominale (sub)typen zijn er aanwezig. In hoofdstuk 5 heb ik twee afgenomen enquêtes toegelicht en de resultaten ervan gepresenteerd. Het is gebleken dat er tussen *ge-N1* en *ge-V1* meer verschillen lijken te bestaan dan overeenkomsten. In hoofdstuk 6 heb ik ten slotte laten zien dat er nog meer opvallende verschillen bestaan tussen de verschillende typen *ge-*. Zo lijkt het niet aannemelijk dat het iteratieve aspect van *ge-N1* ook aanwezig is bij andere subtypen. Verder heb ik aandacht besteed aan de etymologische kwestie en heb ik op basis van Talasi's (2009) bevindingen geconcludeerd dat alle typen van *ge-* zich vanuit hetzelfde ‘proto’-*ge-* hebben ontwikkeld tot verschillende typen. Tot slot heb ik gepoogd een morfologische structuur te presenteren voor enkele *ge-*afleidingen om het probleem dat *ge-* vormt voor de Right-hand Head Rule op te lossen. Alle bevindingen hebben geleid tot de conclusie dat er voor het hedendaagse Nederlands meerdere prefixen moeten worden onderscheiden en dat er dus niet (meer) sprake is van één prefix *ge-*.

2. Probleemstelling

Over de etymologie van het prefix *ge-* is in de literatuur nog altijd geen overeenstemming bereikt. Sommige bronnen gaan ervan uit dat het verwant is aan het Latijnse *cum* ('samen', 'met'), zoals Van Haeringen (1936), Philippa et al. (2003-2009) en de Van Dale (Den Boon & Hendrickx 2015), op basis van de betekenisovereenkomst tussen *ge-* en *cum*. Anderen (o.a. De Vries et al. 1882-1998) wijzen deze verwantschap af op basis van klankwettige problemen. Kortom, er is nog geen eenduidig antwoord op het etymologische vraagstuk omtrent *ge-*. Het doel van deze scriptie is niet om hier een antwoord op te geven. Wel is het vraagstuk relevant voor deze scriptie. Zo kunnen naast een vergelijking van huidige en historische gebruiksvormen van het prefix ook etymologische theorieën helpen bij het beantwoorden van de hoofdvraag van deze scriptie. Het zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat de verschillende gebruiksmogelijkheden die *ge-* nu kent ook verschillende oorsprongen hebben, en dat er dus in ieder geval ooit verschillende prefixen *ge-* bestonden. De Vries, De Tollenaere & Mulder (1971) stelden al voor dat er misschien onderscheid moet worden gemaakt tussen twee verschillende *ge-* prefixen. Een andere mogelijkheid is dat we tegenwoordig verschillende prefixen *ge-* moeten onderscheiden, maar dat die wel allemaal dezelfde oorsprong kennen. Al kan de conclusie uiteraard ook zijn dat alle varianten die we in het hedendaagse Nederlands kennen één prefix betreffen. Aan het eind van deze scriptie hoop ik hier een antwoord op te kunnen geven.

De hoofdvraag van deze scriptie luidt als volgt: 'Beslaat het Nederlandse prefix *ge-* meerdere gebruiksvormen of is er sprake van verschillende prefixen *ge-*?' De volgende deelvragen zijn relevant voor het beantwoorden van deze vraag:

- (i) Welke (sub)typen van het prefix *ge-* kunnen worden onderscheiden?
- (ii) Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen deze (sub)typen?
- (iii) Wat is de distributie van de verschillende (sub)typen in (dialecten van) het Nederlands?
- (iv) Wat is de etymologie van (de (sub)typen van) het prefix *ge-*?

Mijn hypothese is dat in ieder geval niet alle verschillende varianten (sub)typen zijn van hetzelfde prefix en dat er in ieder geval een paar verschillende prefixen bestaan met de vorm *ge-*.

In hoofdstuk 3 komt de eerste deelvraag aan bod; hier bespreek ik alle functies van het prefix *ge-* door naar de verschillende typen van het prefix te kijken; nominaal, adjectivaal, adverbiaal en verbaal *ge-* en hun subtypen, en *ge-* in het circumfix *ge...te*. Vervolgens onderzoek ik in hoofdstuk 4 door middel van corpusonderzoek welke van deze (sub)typen aanwezig zijn in dialecten van het Nederlands, om te zien welke (sub)typen op dit gebied van elkaar verschillen. Dit zal antwoorden geven op de tweede en derde deelvraag. In hoofdstuk 5 bespreek ik de enquêtes die ik heb afgenomen, waarin ik onderzoek in combinatie met welke andere prefixen *ge-* in nomina actionis en participia kan voorkomen. Dit met als doel om uiteindelijk een uitgebreider antwoord op de tweede deelvraag te kunnen geven. In hoofdstuk 6 zal ik op basis van alle gevonden overeenkomsten en verschillen een analyse voor alle gebruiksvormen van *ge-* voorstellen om vervolgens een antwoord op de hoofdvraag te kunnen geven. In dit hoofdstuk zal ook de vierde deelvraag aan bod komen.

3. De verschillende functies van het prefix *ge-*

Het Nederlandse prefix *ge-* heeft meerdere functies. Ik maak onderscheid tussen nominaal *ge-*, adjectivaal *ge-*, verbaal *ge-*, adverbiaal *ge-* en het circumfix *ge...te*, waarvan sommige weer verder onderverdeeld kunnen worden in enkele subtypen. In dit hoofdstuk zullen al deze (sub)typen van het prefix *ge-* worden besproken, toegelicht met voorbeelden. Ook zal er worden gekeken naar de manier waarop *ge-* kan voorkomen met andere Nederlandse prefixen, en of er op dit gebied verschillen bestaan tussen de verscheidene (sub)typen. Ik bespreek nominaal, adjectivaal, adverbiaal en verbaal *ge-* respectievelijk in de secties 3.2, 3.3, 3.4 en 3.5. In 3.6 kijk ik naar het circumfix *ge...te* waarin *ge-* voorkomt. Ik zal in 3.1 echter eerst ingaan op het verschil tussen de derivatieve en inflectieve functies van het prefix, omdat ik hiernaar zal verwijzen in de verschillende paragrafen.

3.1 Inflexie en derivatie

Bij het maken van het onderscheid tussen inflexie en derivatie, baseer ik mij op Booij (2006). Booij (p. 654) noemt het onderscheid tussen de twee een functioneel verschil omdat het gaat over de verschillende functies van morfologische processen. De eerste functie, waarbij er sprake is van inflexie, is die van het creëren van verschillende vormen van lexemen. Een voorbeeld hiervan is het voltooid deelwoord *gekookt*, dat een vorm is van het lexem KOKEN. Bij de tweede functie is er sprake van derivatie. Hierbij gaat het om het creëren van verschillende lexemen op zich. Een voorbeeld hiervan is het substantief *kok*, met een eigen betekenis en lexicale categorie. Booij wijst erop dat de twee verschillende functies in principe op dezelfde wijze worden uitgedrukt, zoals suffixatie. *Ge-* is hier ook een goed voorbeeld van; als prefix kan het zowel derivatief als inflectief gebruikt worden. Dit gegeven staat in dit hoofdstuk centraal. We zullen ook zien dat *ge-* een van de weinige Nederlandse prefixen is die in het geval van derivatie categoriebepalend kunnen zijn. Dit is een opvallend gegeven en levert een probleem op voor de zogenaamde Right-hand Head Rule (Williams 1981). Omdat we bij het bespreken van dit probleem eerst kennis moeten hebben van de verschillende gebruiksvormen van *ge-*, bespreek ik het categoriebepalende karakter van het prefix pas later, in sectie 6.4.

3.2 Nominaal *ge-*

In deze paragraaf zal ik de functies van nominaal *ge-* bespreken. Van der Wouden (2020) noemt het 'nominaliserend *ge-*', gezien het feit dat er bijna altijd sprake is van nominalisering van werkwoordstammen. Er is echter, zoals Philippa et al. (2003-2009) terecht opmerken, soms ook sprake van een zelfstandig naamwoord als basis, waar ik zo dadelijk op terug zal komen. Ik zal in ieder geval niet spreken van nominaliserend *ge-* omdat er dus niet altijd sprake is van nominalisering, en zal het daarom houden op nominaal *ge-* (vanaf nu *ge-N*). Bij dit gebruik van *ge-* is er in ieder geval altijd sprake van derivatie; door het toevoegen van *ge-N* aan een werkwoordstam of zelfstandig naamwoord wordt een nieuw lexem gecreëerd. Ik onderscheid twee subtypen van *ge-N*.

3.2.1 *Ge-N1*

Het eerste subtype, dat ik vanaf nu *ge-N1* zal noemen, vormt van werkwoordstammen

zogenaamde nomina actionis, ook wel ‘action noun’ (Van der Wouden 2020). Een voorbeeld hiervan is (4)¹.

- (4) Wat een **gezeur**.

De Haas & Trommelen (1993, p. 85) schrijven over dit subtype van *ge-* dat het alleen kan voorkomen bij transitieve en onergatieve werkwoorden. Wel merken ze op dat het niet zeker is of dit echt een systematische beperking is. Het is in ieder geval duidelijk dat voorbeelden zoals *geblijf* en *geschrik* minder gewoon zijn. De ANS (Haeseryn et al. 1997, 12.1.2.2) zegt over *ge-N1* dat gevallen waarbij het vóór een onovergankelijk werkwoord komt dat een onwillekeurige handeling of een onwillekeurig proces uitdrukt, om semantische redenen ‘normaliter uitgesloten’ zijn. Als voorbeelden worden *gesterf*, *gebloei* en *geschijn* gegeven. Talasi (2009, p. 143) schreef al dat de beschrijvingen van De Haas & Trommelen en de ANS op bepaalde punten tegenstrijdig zijn (namelijk op het gebied van de transitiviteit), en dat het hierdoor niet zeker is of en in welke mate de beperkingen die ze noemen op het gebruik van *ge-N1* geldig zijn. Ondanks dat nominalisering van het type werkwoorden dat de ANS beschrijft wel minder frequent lijken te zijn, ben ik het met Talasi eens dat de mate van deze beperking onzeker is. Zo is het naar mijn mening goed mogelijk om bijvoorbeeld *gesterf* zonder problemen te gebruiken in een passende context. Op Twitter komt het ook meerdere keren voor:

- (2) En kunnen we dan nu ophouden met al dat **gesterf**, ja?
(3) Ik ook niet... al dat **gesterf** om je heen. M'n mooie tuin alles gaat dood. Geef mij maar het voorjaar.

Dit zou echter te maken kunnen hebben met het feit dat door de productiviteit van *ge-N1*, taalgebruikers het ook toepassen op werkwoorden waar het normaal gesproken niet zou voorkomen, wat vaker gebeurt met morfologische processen. Toch is het zo dat er werkwoorden zijn waarbij zelfs dit creatieve gebruik erg moeizaam lijkt te gaan. Zo is de combinatie van *ge-N1* met een werkwoord als *bevalen* in de betekenis ‘overeenkomen met iemands smaak’ (Den Boon & Hendrickx 2015) een stuk problematischer dan de combinatie met bijvoorbeeld *sterven*; *gebeval* zal in de betreffende betekenis voor weinig mensen acceptabel zijn. Het komt ook niet voor op Twitter. Het lastige is hierbij echter dat *gebeval* ook minder goed kan zijn door de aanwezigheid van het prefix *be-*. In hoofdstuk 6 kom ik terug op gevallen als *gebeval*.

Dat *ge-N1* zelf productief is, blijkt uit het feit dat ook van neologische werkwoorden nomina actionis kunnen worden gemaakt. Dit is te zien in de voorbeeldzinnen (5)-(7), alle drie afkomstig van Twitter.

- (5) Dat **gevlog** moet ook maar eens afgelopen zijn.
(6) Ik snap al dat **geretweet** niet zo.
(7) Al dat **gebeatbox** in die reclames

¹ Alle voorbeelden in deze scriptie waarbij ik niet heb aangegeven van welke bron ze afkomstig zijn, heb ik zelf bedacht. Citaten afkomstig van bijvoorbeeld Twitter zijn letterlijk overgenomen en dus zijn onder andere spellingsfouten en andere fouten niet verbeterd.

De betekenis van *ge-N1* is volgens Van der Wouden vaak iteratief. Ook het WNT (De Vries et al. 1882-1998) zegt over de betekenis van dit gebruik van het prefix dat het een ‘gedurige herhaling’ aangeeft.

Mackenzie (1985, p. 189) schrijft over *ge-N1* dat het niet voorkomt bij werkwoorden met een ander, onscheidbaar prefix. Het enige voorbeeld dat hij was tegengekomen betrof *gebeweeg*, wat volgens hem ook nog ironisch gebruikt was. Van der Wouden (2020) zegt echter dat *ge-N1* wel degelijk kan voorkomen bij werkwoordstammen met een ander onbeklemtoond prefix, in tegenstelling tot verbaal *ge-* (waar ik op terugkom in sectie 3.4), en noemt de voorbeelden *gebewapen*, *gegeloof*, *geontvoer* en *geversier*. Dat dit een goede observatie lijkt te zijn, blijkt uit enkele zoekopdrachten op Twitter:

- (8) Openlijk gefraudeer, zelfverrijking, gelieg en **gebedrieg** blijft ongestraft.
- (9) Het moet eens afgelopen zijn met dat **gebeboet** buiten de rechter om.
- (10) Al dat **gegeloof** gaat me steeds meer tegenstaan.
- (11) Houd eens op met dat **geontmasker**.
- (12) Dat stomme **geversier** altijd.
- (13) Ga dan eens ACTIE ondernemen [...] met dat eeuwige **gevergader** van jullie!!
- (14) Zinloos al dat **geherdenk**. Helpt geen klap.

Bovenstaande voorbeelden laten zien dat het niet alleen mogelijk is bij werkwoorden waarvan het basiswoord zonder het onscheidbare prefix niet (meer) aanwezig is in de taal (zoals *(be)driegen*), maar ook bij werkwoorden waarbij het basiswoord zonder het prefix nog wel bestaat (zoals *(be)boeten*). Het is nu echter de vraag of bovenstaande voorbeelden productief gebruik van *ge-N1* betreffen of dat er sprake is van creatieve woordvorming. Dit laatste vindt namelijk constant plaats, bijvoorbeeld om een ironisch effect op te wekken, en hoeft niet per se te betekenen dat het ook productief gebruik is. Denk bijvoorbeeld aan een voorbeeld als *ongelofeloos*. Om uit te zoeken of de combinatie van *ge-N1* met andere onbeklemtoonde, onscheidbare prefixen productief is of niet, zal dit bevestigd worden in de eerste enquête (zie hoofdstuk 5.1).

Van der Wouden lijkt verder te suggereren dat *ge-N1* niet kan voorkomen bij werkwoorden die al een beklemtoond prefix bevatten, aangezien hij het alleen heeft over werkwoorden met een onbeklemtoond prefix. Om uit te zoeken of deze suggestie klopt, heb ik wederom een aantal zoekopdrachten op Twitter uitgevoerd, en het lijkt inderdaad te kloppen. Ik ben niet één voorbeeld tegengekomen waarbij *ge-* voorafgaat aan een werkwoord met een beklemtoond prefix. Wel is het mogelijk om *ge-* tussen het prefix en de werkwoordstam te plaatsen, wat Van der Wouden (2020) ook noemt. Dit is te zien in (15).

- (15) Ik raakte eigenlijk een beetje van slag met al dat **aangepas**.

Deze gevallen komen morfologisch gezien overeen met de manier waarop de voltooid deelwoorden van scheidbare werkwoorden met de klemtoon op het prefix worden gevormd. Een interessant verschijnsel is te zien in (16) en (17), waarbij *ge-* ook tussen het prefix en de werkwoordstam in komt te staan, maar waar het (beklemtoonde) prefix eigenlijk onscheidbaar is:

- (16) Onsmakelijk **hergekauw** in beeld.

(17) Dat continue **hergegroepeer**/positie zoeken...kan t niet aanzien!!

Dit zou betekenen dat *herkauwen* en *hergroeperen* scheidbare werkwoorden zijn. Ik kom hierop terug in sectie 3.5, waar *her-* opnieuw relevant is bij de voltooid deelwoorden.

De Haas & Trommelen (1993, p. 85) geven verder nog aan dat zelfs voorbeelden als *ge-in-de-maling-neem*, *ge-heen-en-weer-loop* en *ge-van-je-lang-zal-ze-leven* voorkomen. Ik heb echter geen van drieën niet kunnen vinden op Twitter, in het OpenSoNaR-corpus of in Google-resultaten (afgezien van citaten die verwijzen naar De Haas & Trommelen). Wel komt *heen-en-weer-geloop* tientallen keren voor op Twitter:

(18) Alles bij de hand om van de cross te genieten, zonder **heen en weer geloop**.

Het lijkt er dus op dat *ge-heen-en-weer-loop* en varianten geen doorgaans gebruikte varianten zijn.

Van den Hoek (1973, pp. 417-418) noemt een laatste soort *ge-N₁*-nominalisering die verschilt van alle bovenstaande gevallen. De volgende voorbeelden van Twitter illustreren dit:

(19) Voor u is het u. Met je populaire **gejij** en **gejou**.

(20) Omdat het hard nodig is dat we stellig en zonder **gemaar** zeggen "Dit kan niet".

De Haas & Trommelen (1993, p. 85) omschrijven de betekenis van dit soort gevallen als 'al dat X zeggen'. *Ge-* voegt ook hier dus de 'gedurige herhaling' toe aan de betekenis. Het verschil is echter dat er voor deze gevallen geen werkwoordelijke basiswoorden zouden bestaan. Wat dit gegeven betreft komen ze overeen met de pseudodeelwoorden, die in 3.3 aan bod komen. Van den Hoek schrijft over voorbeelden als *gejij*, *gemaar* en *ge-au* dat eigenlijk alle mogelijke basiswoorden in aanmerking komen die in de directe rede als eenwoordszin kunnen voorkomen bij werkwoorden zoals *zeggen*. De nominalisering zou volgens hem gevormd worden via een tussenstadium waarin via transformatie van '(al dat) X zeggen' een werkwoord *X-en* wordt gevormd. Om uit te zoeken of dit klopt heb ik gekeken naar de werkwoordelijke varianten van *gejij*, *gejou* en *gemaar*. De eerste twee komen voornamelijk voor in de verbinding *jijen en jouen* (Instituut voor de Nederlandse Taal (z.d.)), maar enkele keren komen ze zelfstandig voor:

(21) Jij hebt niks te **maren**. Jij vind het leuk als ik zeg dat jij het leuk vindt!

(22) Waarom **jijt** en **jout** de minister zijn interviewer? Zij houdt het keurig op u en uw.

(23) In die dagen **jijden** feeën niet en ook droegen ze 's ochtends krulspelden.

Het WNT (De Vries et al. 1882-1998) noemt in een artikel uit 1914 de werkwoorden *jijen en jouwen* en geeft een voorbeeld uit 1782. Voor *maren*, afgeleid van het voegwoord *maar*, geeft het WNT aan dat het al in 1692 voorkwam. *Gejij*, *gejou* en *gemaar* wordt echter niet in het WNT of in andere (etymologische) woordenboeken genoemd. Het is dus niet helemaal duidelijk of ze nu zijn afgeleid van de hoogstwaarschijnlijk al afgeleide werkwoorden of via de tussenweg die Van den Hoek beschrijft.

De *ge-N₁*-nominalisering is niet de enige nomina actionis die in het Nederlands bestaan. Ook infinitiefnominalisaties kunnen de rol op zich nemen:

(24) Weer geen stem meer van het **meezingen**.

Talasi (2009, p. 150) betoogt dat er een verschil tussen de twee verschillende soorten nomina actionis is. Waar er bij gesubstantiveerde infinitieven sprake is van langdurigheid, is er bij de *ge-N1*-nominalisaties sprake van voortdurendheid (iterativiteit). Dit lijkt mij een juiste aanname. Vergelijk de volgende voorbeelden:

- (25) Het **slopen** van huizen is vrij luidruchtig.
- (26) Het **gesloop** van huizen is vrij luidruchtig.

Er is een verschil tussen de twee aan te voelen. In (26) wordt inderdaad een voortdurende handeling beschreven, waar dit in (25) niet gebeurt. Talasi schrijft verder dat de nomina actionis van het type *ge-N1* ook meestal connotatief negatief zijn en dat ze daarin ook verschillen van die van het andere type, die juist van zichzelf een neutrale lading hebben. Ze concludeert zelfs in haar samenvatting het volgende:

Onze *ge*-afleidingen zijn niet meer een van de mogelijkheden waardoor een neutrale handeling uitgedrukt kan worden, maar ze drukken een speciale handeling uit die dus frequentatief en connotatief negatief is (Talasi 2009, p. 342).

Ondanks dat het mij een goede observatie lijkt dat *ge-N1* vaak een bepaalde negatieve lading heeft (de meeste voorbeelden in deze paragraaf hebben ook inderdaad een negatieve connotatie), lijkt het mij niet juist om te stellen dat het prefix altijd een negatieve connotatie veroorzaakt. De onderstaande voorbeelden (afkomstig van Twitter) laten zien dat ook positieve lezingen zeker voorkomen.

- (27) Wat een heerlijk gezinslid ben je met al je liefde, capriolen, gekkigheid en **geknuffel**.
- (28) Ontzettend leuk kamermuziekconcertje met **gedans, getokkel** en **gezing**...
#bijzonder concert
- (29) Burgemeester @MarkBoumans heet Sinterklaas welkom, onder enthousiast **gejuich** van vele kinderen.

Het negatieve aspect bij *ge-N1*-nominalisaties is dus niet inherent aan het prefix. Ik vermoed dan ook dat het feit dat *ge-N1* tegenwoordig veel wordt gebruikt om een negatieve connotatie over te brengen pragmatische redenen heeft. Het lijkt mij aannemelijk dat dit te maken heeft met het iteratieve aspect van *ge-N1*; doordat *ge-N1* voortdurendheid uitdrukt, is het beter geschikt om bijvoorbeeld irritatie over deze voortdurendheid uit te drukken. Bedenk overigens ook dat het niet onmogelijk is om infinitiefnominalisaties met een negatieve connotatie te gebruiken (bij basiswoorden die van zichzelf niet al een negatief lezing hebben), zoals de volgende tweet illustreert:

- (30) Dat komt van al dat **zingen**, schreeuwen en samenscholen. Gauw terug naar de stad!

Kortom, *ge-N1* kan neutraliteit uitdrukken en infinitiefnominalisaties kunnen negativiteit uitdrukken, maar *ge-N1* is beter geschikt voor dit laatste door het (inherente) iteratieve aspect.

3.2.2 Ge-N₂

Het tweede subtype van nominaliserend *ge-*, dat ik vanaf nu *ge-N₂* noem, is het improductieve gebruik, waarvan de algemene betekenis niet meer te herkennen is. Van der Wouden (2020) onderscheidt twee groepen woorden die zijn gevormd door deze variant van *ge-*. Ten eerste de groep (*ge-N_{2a}*) waarvan het basiswoord nog in de taal bestaat, zoals *gebouw* en *gebak*, afkomstig van respectievelijk *bouwen* en *bakken*. Eerder noemde ik al de opmerking van Philippa et al. (2003-2009) dat bij het vormen van nieuwe woorden door middel van *ge-* niet altijd werkwoorden als basis zijn genomen, maar soms ook al bestaande zelfstandig naamwoorden. Enkele hiervan reken ik tot *ge-N_{2a}*. Een voorbeeld hiervan is *gebroed*. Het basiswoord *broed* is weliswaar verouderd, maar nog wel aanwezig in het Nederlands. De *ge-N_{2a}*-substantieven die zijn afgeleid van een werkwoord (zie (31)), kunnen wat vorm betreft exact overeenkomen met nominalisaties van het type *ge-N₁* (zie (32)):

- (31) Zie je dat **gebouw** aan de overkant?
- (32) Hij wordt gek van al dat **gebouw** aan de overkant.

Dit betekent uiteraard niet dat ze zich syntactisch gezien ook exact hetzelfde gedragen. Broekhuis & Den Dikken (2012, p. 75) laten een duidelijk verschil zien tussen *ge-N₁*-nominalisaties enerzijds (zie (33)) en *ge-N_{2a}*-nominalisaties anderzijds (zie (34)).

- (33) Het grote **gebouw**/*bouwen op de hoek is een bank.
- (34) Er moet een einde komen aan het **gebouw**/bouwen van woningen hier.

Deze voorbeelden illustreren dat alleen *ge-N₁*-nominalisaties kunnen worden vervangen door de zogenaamde infinitiefnominalisaties, terwijl dit duidelijk niet geldt voor *ge-N₂*-nominaliseringsen.

De tweede groep (*ge-N_{2b}*) bestaat uit de woorden waarvan het basiswoord niet meer in de taal aanwezig is, zoals *gezin*, *gevaar* en *geheim*. De connectie met de basiswoorden is bij deze voorbeelden inmiddels verloren. Deze basiswoorden hoeven wederom niet per se werkwoorden te zijn geweest. Zo is *geslacht* een ander voorbeeld dat Philippa et al. (2003-2009) geven, afkomstig van het Middelnederlandse zelfstandig naamwoord *slacht(e)*, dat verloren is gegaan. Van der Wouden noemt de woorden met *ge-N_{2b}* formeel complex; ondanks dat basiswoorden als *zin(nen)*, *vaar(en)* en *heim(en)* niet (meer) bestaan en de woorden dus ook niet meer geanalyseerd kunnen worden zoals bijvoorbeeld *ge-* en “heim”, gedragen ze zich wel als complexe woorden. Een argument voor dit laatste, is dat ze vallen onder de generalisatie dat substantieven met het prefix *ge-* onzijdig zijn.

Tot slot kunnen ook *ge-N_{2b}*-nominalisaties (zie (35)) qua vorm overeenkomen met *ge-N₁*-nominalisaties (zie (36)).

- (35) Er dreigt **gevaar**.
- (36) Ik irriteer me aan al dat **gevaar** van die boten langs mijn huis.

Broekhuis & Keizer (2012, p. 76) laten zien dat in sommige gevallen de *ge-N₁*-nominalisatie geblokkeerd wordt door de volledig gelexicaliseerde *ge-N_{2b}*-gevallen. Hun voorbeelden heb ik aangepast overgenomen in (37) en (38).

- (37) Het **geval** (= het voorval)

(38) *Het **geval** van de bladeren

In (38) is het niet mogelijk om een nomen actionis te maken van *vallen*. Deze blokkering gaat zeker niet altijd op, wat al is gebleken uit (35) en (36).

3.3 Adjectivaal *ge-*

In deze sectie staat het adjectivale gebruik van *ge-* (vanaf nu *ge-A*) centraal, waar ik drie subtypen van onderscheid.

3.3.1 *Ge-A1*

Het eerste (*ge-A1*) is het prefix dat speelt bij de vorming van pseudodeelwoorden:

(39) De trui is **gestreept**.

Dit zijn denominale adjectieven die lijken op voltooid deelwoorden, terwijl er geen corresponderende werkwoorden voor bestaan (Talasi 2009, p. 74). Booij (2020) wijst erop dat er twee typen pseudodeelwoorden zijn. Van het eerste type, ook wel participia praeverbalia genoemd (voor het eerst voorgesteld door Van Haeringen 1949), wordt *ge-* (vanaf nu *ge-A1a*) toegevoegd aan een substantief. De morfologische structuur kan als volgt worden weergegeven:

(40) *ge-* + *substantief* + *d/t* (Talasi 2009, p. 33)

Bij dit type komt soms backformation voor, namelijk dat er achteraf corresponderende werkwoorden voor ontstaan (Booij 2020). Dit is bijvoorbeeld het geval bij *getiteld* en *titelen*. Over het semantische aspect van het prefix zeggen Philippa et al. (2003-2009) dat het de betekenis ‘voorzien van’ toevoegt; ‘voorzien van strepen’, ‘voorzien van een titel’, etc.

Pseudodeelwoorden van het tweede type (*ge-A1b*) zijn ontstaan door het lenen en aanpassen van voltooid deelwoorden uit andere talen. Een voorbeeld hiervan is *geraffineerd*, afkomstig van Franse *raffiné* (Booij 2020). De betekenis ‘voorzien van’ lijkt me ook bij deze pseudodeelwoorden aanwezig. Bij het ene voorbeeld is dit duidelijker te herkennen dan bij het andere. Zo kan *getalenteerd* vrij duidelijk omschreven worden als ‘met talent’ maar is dit bij *geraffineerd* lastiger. Toch is het hier ook mogelijk; het Franse *raffinement* betekent vertaald ‘verfijning’, dus de betekenis zou dan ‘met verfijning(en)’ zijn.

Pseudodeelwoorden lijken niet erg productief te zijn. De functie van *ge-A1* lijkt grotendeels te zijn overgenomen door het prefix *be-* (Philippa et al. 2003-2009). Wel zijn combinaties van een adjectief/adverbium en een pseudodeelwoord zeer productief, zoals *hooggehakt* (Talasi 2009, p. 337). Verder is het vormen van woorden door middel van *ge-A1* een geval van derivatie. Bij de pseudodeelwoorden wordt er een nieuw lexeem gecreëerd in zowel het eerste geval, waarin van een bestaand Nederlands substantief een adjectief wordt gemaakt, als het tweede geval, waarbij er sprake is van ontlening.

3.3.2 *Ge-A2*

Het tweede subtype (*ge-A2*) dat ik onderscheid is het improductieve *ge-A2*, waarbij *ge-* aan adjectieven wordt toegevoegd om een nieuw adjectief te vormen met een versterkte betekenis. *Ge-A2* is dus een derivationeel prefix. Philippa et al. (2003-2009) zeggen over dit gebruik dat *ge-* volledigheid uitdrukt(e) en dat er voorbeelden zijn waarvan het basiswoord ook nog altijd in de taal bestaat, bijv. (*ge*)*heel*, (*ge*)*trouw* en (*ge*)*ruim*. In andere gevallen met

het versterkende *ge*-_{A2} is het basiswoord niet meer bekend; *gedwee*, *genoeg* en *gezond*. Dit roept de vraag op of *heel*, *trouw* en *ruim* niet gereduceerde vormen zijn en dat er voor *gedwee*, *genoeg* en *gezond* dus ook geen basiswoorden zonder *ge*- bestaan. Het WNT (De Vries et al. 1882-1998) laat zien dat zowel de woorden zonder *ge*- als hun tegenhangers met *ge*- al voorkomen sinds de 14^e eeuw. De vormen lijken in dezelfde periode te zijn ontstaan. Hieruit wordt dus niet duidelijk op welke manier er derivatie heeft plaatsgevonden. Bovendien lijken sommige opmerkingen van Philippa et al. eerder hun eigen claim dat (onder andere) *geheel* is afgeleid van *heel*, af te zwakken. Ten eerste is het oudste voorbeeld dat ze voor *geheel* geven (namelijk uit 1236) ouder dan dat van *heel* (uit 1289). Daarnaast geven ze aan dat Middelnederlands *heel* minder frequent was dan zijn synoniem *geheel*. Dit lijkt me een onverwachte observatie als je ervan uitgaat dat *geheel* zou zijn afgeleid van *heel* in diezelfde periode. Het argument waarop Philippa et al. zich lijken te beroepen is de overeenkomst met onder andere de vormen van de woorden in het Gotisch, Oudsaksisch, Oudengels en Oudhoogduits, waarin *ge*- ook afwezig is.

Kortom, het is nog niet helemaal duidelijk op welke manier de derivatie bij dit subtype plaatsvindt. Ik zal er voor nu toch van uitgaan dat de *ge*-_{A2}-adjectieven zijn afgeleid van de vormen zonder *ge*-, omdat het niet duidelijk is op welke manier *ge*- anders in deze adjectieven terecht is gekomen (volgend uit de vergelijking met oudere Germaanse talen). Het lijkt me echter wel nodig om vanaf nu onderscheid te maken tussen het type *ge*-_{A2a} met als voorbeeld *gezond* en het type *ge*-_{A2b} met als voorbeeld *geheel*, aangezien de volledigheidsbetekenis die *ge*- toevoegt bij het eerste subtype niet meer te herkennen is in het hedendaagse Nederlands.

3.4 Adverbiaal *ge*-

Naast de twee adjectivale gebruiksvormen van *ge*-, is er ook nog het adverbiale gebruik (*ge*-_{Adv}). Van der Wouden (2020) beschouwt dit echter als adjectivaal en stelt dat dit gebruik van *ge*- collectieve adjectieven vormt uit hoofdtelwoorden. Voorbeelden van dit soort adjectieven zijn te zien in onderstaande tweets.

- (41) Wij gingen **getweeën** naar mijn ouders die beiden de 1e prik al hebben.
 (42) Een paartje kraanvogels in het Dwingelderveld kreeg nog een nakomertje.
 Dagelijks paraderen ze **gedrieën** ze door de weilanden in de buurt.

De reden dat ik het adverbiaal *ge*- noem, is dat woorden als *getweeën* en *gedrieën* in feite adverbia zijn en geen adjectieven. Dit is te bewijzen met een paar tests. Zo kunnen ze niet attributief gebruikt worden (zie (43)) of predicatief voorkomen als naamwoordelijk deel van het gezegde (zie (44)):

- (43) ***Gedrieën** vogels/*de **gedrieën** vogels paraderen door de weilanden.
 (44) *We waren **getweeën**.

Daarnaast hebben ze geen comparatief of superlatief. Ondanks dat niet ieder adjectief altijd aan elke test voldoet², laat het feit dat *ge*-_{Adv}-woorden aan geen enkele test voldoen wel zien dat ze hoogstwaarschijnlijk geen adjectieven genoemd kunnen worden. Ze kunnen weliswaar

² Het adjectief *half* heeft bijvoorbeeld ook geen comparatief en superlatief. Het vertoont echter wel andere eigenschappen van adjectieven. Zo kan het attributief gebruikt worden: *de halve appel*.

predicatief gebruikt als bepaling van gesteldheid (zie (45)), maar deze eigenschap is zeker niet beperkt tot adjectieven (zie (46)).

- (45) **Getweeën** gingen we naar de markt.
- (46) **Als kind** gingen we vaak naar de markt.

Daarom beschouw ik de *ge-Adv*-woorden als adverbia. Het feit dat er nieuwe adverbia woorden gevormd uit hoofdtelwoorden, betekent dat hier sprake is van derivatie. Volgens Van der Wouden (2020) is *ge-Adv*, ondanks dat het zeldzaam is, een productief prefix.

Op het eerste oog lijkt *ge-Adv* onderdeel te zijn van een circumfix, aangezien woorden als *getweeën* altijd het suffix *-en* bevatten. Ik beschouw het echter niet als circumfix en neem aan dat *tweeën* als basiswoord fungeert voor *getweeën*, wat De Haas & Trommelen (1993, p. 53) ook al opperden. Talasi (2009, p. 74) concludeert bovendien dat *-en* een overblijfsel is van de Middelnederlandse meervoudsuitgang *-en* die voorkwam bij telwoorden. *-En* lijkt dus een inflectioneel 'restant' te zijn. Daarnaast laat Talasi (2009, pp. 67-68) zien dat *getweeën* vervangen kan worden door een persoonlijk voornaamwoord + *tweeën*, waarbij de *-en*-uitgang dus ook al aanwezig is:

- (47) Dat doen wij **getweeën** wel.
- (48) Dat doen wij **(met z'n) tweeën** wel.

Tweeën heeft niet de collectieve betekenis van *getweeën* en heeft *met z'n* nodig om dit collectieve aspect over te brengen. *Ge-Adv* neemt de rol van *met z'n* als het ware op zich.

Er bestaat echter een syntactisch verschil tussen *tweeën* en *getweeën* dat eerst verklaard moet worden voordat we kunnen stellen dat *getweeën* is afgeleid van *tweeën*. Zoals in (49) te zien is, kan *tweeën* een constituent vormen met een persoonlijk voornaamwoord door op te treden als nabepaling.

- (49) **Wij tweeën** kunnen goed samenwerken.

Getweeën kan dit echter niet:

- (50) ***Wij getweeën** kunnen goed samenwerken.

De vraag is of de aanwezigheid van *ge-Adv* in *getweeën* dit verschil kan verklaren. Zoals in onderstaande voorbeelden te zien is (afkomstig van Twitter), betreft een nabepaling zoals in (49) substantief gebruik. In (51) is dit het substantief *ouderen*. In (52) zien we dat een ongesubstantiveerd adjectief/adverbium als nabepaling ongrammaticaliteit oplevert. In (53) is *achtergesteld* gesubstantiveerd tot *achtergestelden* en is de zin wel grammaticaal.

- (51) **Wij ouderen** willen ook genieten van een zorgeloze zomer.
- (52) ***Wij achtergesteld** hebben het nakijken.
- (53) **Wij achtergestelden** hebben het nakijken.

Het verschil tussen *tweeën* en *getweeën* zou ik vervolgens op dezelfde manier willen verklaren. *Tweeën* is een hoofdtelwoord en van telwoorden is bekend dat ze zelfstandig gebruikt kunnen worden:

- (54) **Twee** zijn er niet.

(55) Ze zijn **met z'n tweeën**.

Hieruit volgt dat *wij tweeën* mogelijk is omdat het zelfstandig gebruik van *tweeën* betreft. *Getweeën* is echter geen telwoord (wat blijkt uit (43)) maar een adverbium, door het categorieveranderende prefix *ge-_{Adv}*/circumfix *ge...en*. Adverbia lijken niet te kunnen voorkomen in de betreffende constructie:

(56) ***Wij wellicht(en)** hebben het nakijken.

(57) ***Wij gezamenlijk(en)** hebben het nakijken.

Kortom, het verschil tussen *tweeën* en *getweeën* beschouw ik niet als een probleem voor de analyse dat *tweeën* het basiswoord is omdat het verschil juist veroorzaakt lijkt te worden door het prefix. Ik concludeer daarom dat er bij woorden als *getweeën* niet sprake is van een circumfix, maar van *ge-_{Adv}*.

Ge-_{Adv} kent in het Belgisch-Nederlands een breder gebruik dan in het Nederlands (De Vries et al. 1882-1998; Haeseryn et al. 1997; Den Boon & Hendrickx 2015). Het volgende voorbeeld, afkomstig uit de ANS, illustreert dit gebruik:

(58) Ze hadden het met hun **gedrieën** uitgewerkt.

Ge-_{Adv} is dan ook frequenter in het Belgisch-Nederlands.

3.5 Verbaal *ge-*

In deze sectie behandel ik het verbale gebruik van *ge-*. *Ge-_V* is onder te verdelen in twee subtypen.

3.5.1 *Ge-_{V1}*

Het eerste subtype, dat ik *ge-_{V1}* noem, betreft het deelwoordprefix. Postma (2002, p. 206) noemt dit ten opzichte van het andere subtype 'morfologisch *ge-*'.

(59) Ze heeft al **gegeten**.

(60) Ik heb de huisarts **geraadpleegd**.

Ge-_{V1} is een inflectioneel prefix en komt meestal voor in combinatie met een van de deelwoordsuffixen *-d*, *-t* of *-en* (Van der Wouden 2020). Het prefix is zeer productief, wat blijkt uit het feit dat *ge-_{V1}* ook voorkomt in voltooid deelwoorden van neologische werkwoorden.

(61) Al iets **gevindikleukt** vandaag?

In de meeste gevallen gaat *ge-_{V1}* aan de werkwoordstam vooraf. Dit geldt voor alle ongelede werkwoorden (zie (59)) en alle onscheidbaar samengestelde werkwoorden met de klemtoon op het eerste lid (zie (60)) (Talasi 2009, p. 89). In het geval van scheidbaar samengestelde werkwoorden met de klemtoon op het eerste lid, komt het prefix tussen dat lid en het oorspronkelijke werkwoord in te staan:

(62) Hij heeft zijn vader **opgebeld**.

(63) Ik heb mijn hele leven **pianogespeeld**.

Verder kan *ge*-*v1* ook afwezig zijn. Dit is het geval bij onscheidbaar samengestelde werkwoorden (zie (64)) en bij werkwoorden die al vooraf worden gegaan door andere onbeklemtoonde prefixen (zie (65)-(70)) (Talasi 2009, pp. 89-90).

- (64) Ik heb mijn werkdag weer **overleefd**.
- (65) De docent is met de les **begonnen**.
- (66) Dat heeft hij **erkend**.
- (67) Ik heb het snoep **verdeeld** onder de kinderen.
- (68) Ze heeft zich goed **herpakt**.
- (69) Dat heeft me **ontmoedigd**.
- (70) Hij heeft zich goed **gedragen**.

Wanneer het inherente prefix wel beklemtoond is, is *ge*- wel aanwezig in het voltooid deelwoord (Booij 2002, p. 74), zoals geïllustreerd wordt in de volgende tweet:

- (71) Gelukkig werd de overlast geconstateerd door de politie en **geverbaliseerd**.

Voorbeelden zoals (72) en (73), wederom afkomstig van Twitter, zijn dan ook voor de meeste sprekers van het Nederlands onacceptabel.

- (72) Ik wordt **gevergeleken** met een cornetto.
- (73) Goedemorgen, november is **gebegonnen**! Werkse allen, en hou de moed erin!

Ondanks dat is het interessant om door middel van een enquête uit te zoeken of bepaalde (onbeklemtoonde) prefixen toch gecombineerd kunnen worden met *ge*-*v1*. Deze resultaten kunnen dan namelijk goed vergeleken worden met die van de enquête over *ge*-*N1*, om erachter te komen of bepaalde prefixen sowieso niet goed met *ge*- lijken te gaan, of juist wel (relatief) goed.

Een interessant verschijnsel treedt op wanneer het prefix *her*- beklemtoond is, wat ook al kort in sectie 3.2 voorbij is gekomen (zie (16) en (17)). De Algemene Nederlandse Spraakkunst (Haeseryn et al. 1997, 2.3.2.7) zegt het volgende over *ge*- en *her*-. Niet-scheidbare werkwoorden met beklemtoond *her*- worden door *ge*-*v1* voorafgegaan (bijv. *geherdefinieerd*). Bij scheidbare samengestelde werkwoorden die worden voorafgegaan door het beklemtoonde *her*- komt *ge*-*v1* tussenin, zoals normaal ook het geval is (bijv. *heringedeeld*). Ten slotte blijft *ge*-*v1* afwezig als beklemtoond *her*- voorafgaat aan een ander onbeklemtoond voorvoegsel (bijv. *herbegraven*). Het wordt echter onduidelijk wanneer men niet zeker is over de beklemtoning van werkwoorden met *her*-. De ANS geeft aan dat bijvoorbeeld zowel *geherwaardeerd* als *herwaardeerd* worden gebruikt. Dit zou dus volgen uit de beklemtoning van het werkwoord. Als de taalgebruiker de klemtoon legt op *her*-, dan zou *geherwaardeerd* hier het gevolg van zijn. In het geval van onbeklemtoond *her*- is het resultaat *herwaardeerd*. Dat er onduidelijkheid over deze gevallen bestaat, lijkt een terechte opmerking van de ANS: verschillende normatieve bronnen lijken het niet met elkaar eens te zijn. Zo noemt Het Groene Boekje (Nederlandse Taalunie 2015) voor *herwaarderen* net als de ANS de voltooid deelwoorden *geherwaardeerd* en *herwaardeerd* allebei, terwijl Genootschap Onze Taal (2011) alleen *geherwaardeerd* in hun lijst heeft staan, met tussen haakjes de opmerking dat Het Groene Boekje ook *herwaardeerd* noemt. Het wordt echter pas echt interessant als

we kijken naar bepaalde participiumvormen die zowel de ANS als Talasi niet noemen, terwijl ze wel voorkomen. De volgende voorbeelden zijn afkomstig van Twitter:

- (74) Arbeidsmarkt moet dringend **hergeoriënteerd** worden.
- (75) Hoogtijd dat de arbeider **hergewaardeerd** wordt in de politiek!
- (76) Het is denk ik vooral wat teveel jargon. Heb het nu **hergeformuleerd**!
- (77) Nu ik zo zit te eten zie ik dat de lak van mn teennagels wel eens **hergestructureerd** mag worden.

Hier is *ge-* niet alleen aanwezig, maar wordt het ook voorafgegaan door *her-*. Naast deze voorbeelden op Twitter noemt ook Wiktionary (2018) er één (tussen haakjes): het voltooid deelwoord *hergegroepeerd*, als alternatief voor *gehergroepeerd*. Ik zal *her-* net als de prefixen die ik in de vorige alinea heb besproken meenemen in de tweede enquête, om te zien hoe *geher-* en *herge-* worden beoordeeld door taalgebruikers van het Nederlands.

3.5.2 Ge-_{v2}

Het tweede gebruik van verbaal *ge-* (*ge-v₂*), door Postma (2002, p. 206) lexicaal of semantisch genoemd, treedt op als inherent prefix. Voorbeelden van werkwoorden met dit prefix zijn onder andere *gebeuren*, *gebruiken* en *geloven*. *Ge-v₂* kan worden vergeleken met prefixen als *be-*, *ver-* en *ont-*. Volgens Postma zijn deze prefixen een essentieel onderdeel van het werkwoord zelf, in tegenstelling tot *ge-v₁*. Audring (2020) schrijft over *ge-v₂* dat het improductief is en dat de basiswerkwoorden waar *ge-* bij is gekomen vaak niet meer in het Nederlands bestaan. Dit is het geval bij *gebruiken*, waarvan de tegenhanger *bruiken* niet meer bestaat. Er zijn ook gevallen waarbij er nog wel duidelijk een tegenhanger bestaat, bijv. *geleiden* en *leiden* of *gedragen* en *dragen*. De betekenis van het prefix is echter niet meer duidelijk. *Ge-v₂* is een derivatieve prefix, omdat het nieuwe lexemen vormt en niet slechts nieuwe vormen van lexemen.

3.6 Ge- als onderdeel van het circumfix *ge...te*

Tot slot bespreek in deze sectie nog een laatste gebruiksmogelijkheid van *ge-*. *Ge-* komt namelijk ook voor in het derivatieve circumfix *ge...te*, dat uit zelfstandig naamwoorden onzijdige collectieve zelfstandig naamwoorden vormt. Voorbeelden van woorden met dit circumfix zijn onder andere *gebergte*, *geraamte* en *gedeelte*. Volgens Philippa et al. (2003-2009) is *ge-* in het circumfix identiek aan het *ge-* in woorden als *gebroeders*, die het *-te*-suffix missen, maar wel dezelfde soort collectieve betekenis hebben. Booij (2002, p. 119) schrijft ook dat *ge-* in *ge...te* vergelijkbaar is met het *ge-* in *gebroeders*. Volgens hem zijn beide gebruiken een reflex van de collectieve betekenis van het prot-Germaanse prefix *ga-*.

Ge...te is improductief en een aantal woorden zijn ook al (sterk) verouderd, zoals *geboefte*, *gesternte* en *gedierte*. Het laatste voorbeeld komt vrijwel alleen nog voor in *ongedierte*.

3.7 Samenvatting

In deze sectie heb ik de verschillende gebruiksmogelijkheden van *ge-* laten zien: *ge-N*, *ge-A* en *ge-v*, elk met nog enkele subtypen. In de tabel hieronder is een overzicht te zien van de besproken typen en hun eigenschappen.

Type	Voorbeeld	Derivatie/Inflexie	Productiviteit	Betekenisaspect
ge-N1	<i>Gezeur</i>	Derivatie; V > N	Productief	Iteratief
ge-N2a	<i>Gebouw</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-
ge-N2b	<i>Gevaar</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-
ge-A1a	<i>Gestreept</i>	Derivatie; N > A	Weinig productief	'voorzien van'
ge-A1b	<i>Geraffineerd</i>	Derivatie; (V) > A	Weinig productief	'voorzien van'
ge-A2a	<i>Gezond</i>	Derivatie; A > A	Improductief	-
ge-A2b	<i>Geheel</i>	Derivatie; A > A	Improductief	Volledigheid
ge-Adv	<i>Getweeën</i>	Derivatie; Num > Adv	Enigszins productief	Collectief
ge-v1	<i>Gewerkt</i>	Inflexie	Productief	Voltooiing
ge-v2	<i>Gebruiken</i>	Derivatie; V > V	Improductief	-
ge...te	<i>Gebergte</i>	Derivatie; N > N	Improductief	Collectief

Tabel 1: Overzicht van alle in H3 besproken gebruiksmogelijkheden van *ge-*.

De vraag die uiteindelijk moet worden beantwoord, is of deze elf verschillende varianten allemaal hetzelfde prefix betreffen met verschillende functies, of dat er sprake is van verschillende prefixen met dezelfde vorm.

4. De distributie van *ge-*

In deze sectie kijk ik naar het voorkomen van *ge-* in verschillende dialecten van het Nederlands, om antwoord te kunnen geven op de derde deelvraag. Het wel of niet voorkomen/weglaatbaar zijn van een (sub)type *ge-* kan verschillen en/of overeenkomsten laten zien met de andere (sub)typen, wat vervolgens weer kan bijdragen aan het beantwoorden van de tweede deelvraag. Ik zal me in dit hoofdstuk vooral richten op het Fries, omdat hier meerdere corpora voor beschikbaar zijn, maar enkele andere dialecten komen ook langs. Elk type *ge-* dat in vorig hoofdstuk is besproken, komt aan bod.

Bij het onderzoeken van de distributie van *ge-* maak ik gebruik van verschillende corpora en hulpmiddelen. Bij de meeste (sub)typen gebruik ik als naslagwerk het *Woordenboek der Friese Taal* (WFT; Van der Veen et al. 1984-2011) en het Pocketwoordenboek *Fries-Nederlands, Nederlands-Fries* (Spoelstra et al. 2016), en als corpora het Korpus Sprutsen Frysk (Fryske Akademy z.d.) en het Western Frisian Webcorpus. Het eerste corpus (in het Nederlands ‘Corpus Gesproken Fries’) bestaat uit gesproken gegevens van het hedendaagse Fries. Het tweede corpus, ook wel FrisianWaC, bestaat uit geschreven hedendaags Fries materiaal afkomstig van Internet. In beide corpora is het niet mogelijk om te zoeken op woordsoorten. Ik heb dit daarom zelf gedaan, en dus zouden de werkelijke frequenties die in dit hoofdstuk gepresenteerd worden licht kunnen afwijken. Naast de twee Friese corpora maak ik waar nodig en waar mogelijk ook gebruik van de DynaSAND, de MAND, Twitter en de website van Omrop Fryslân. Ik zal voor iedere paragraaf duidelijk aangeven welke corpora ik heb geraadpleegd.

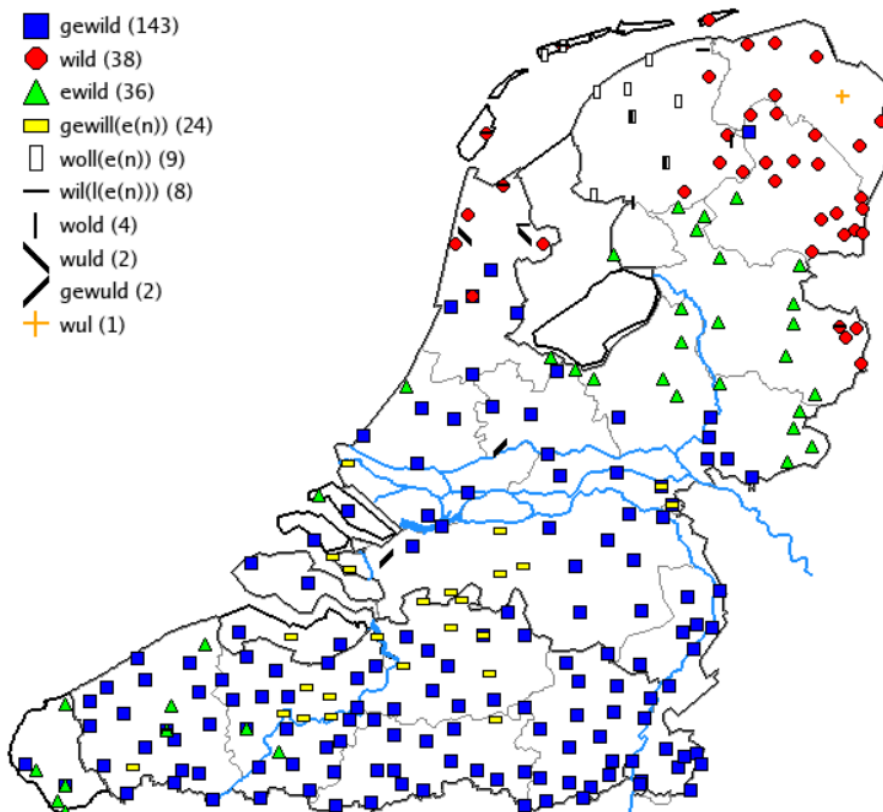
Omdat vooral van *ge-v₁* in de literatuur al bekend is dat het in bepaalde dialecten afwezig is, begin ik met dit type.

4.1 De distributie van *ge-v*

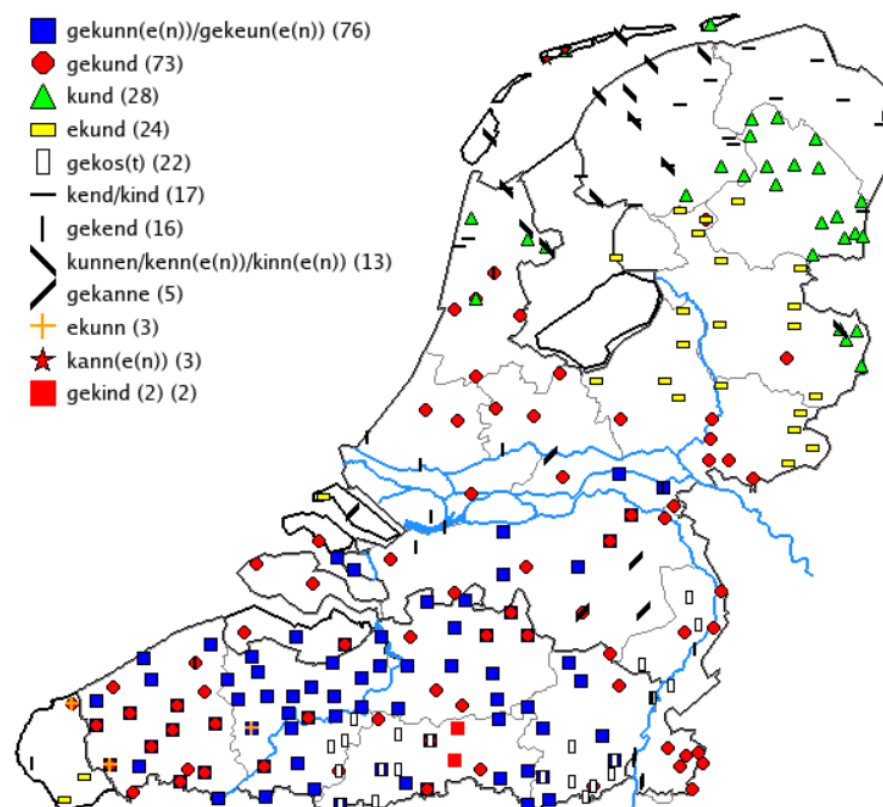
In dit hoofdstuk onderzoek ik de distributie van *ge-v*. Voor het eerste subtype is al uitgebreid onderzoek gedaan, waarvan de resultaten te vinden zijn in de DynaSAND en de MAND, die ik dan ook raadpleeg in de eerste paragraaf. Voor het tweede verbale subtype moet ik zelf corpusonderzoek verrichten en maak ik naast de MAND ook gebruik van de twee Friese corpora.

4.1.1 De distributie van *ge-v₁*

De *Dynamische Syntactische Atlas van de Nederlandse Dialecten* (DynaSAND; Barbiers et al. 2006) laat zien dat *ge-v₁* in sommige dialecten afwezig is. In de figuren 1 en 2 is dit te zien.

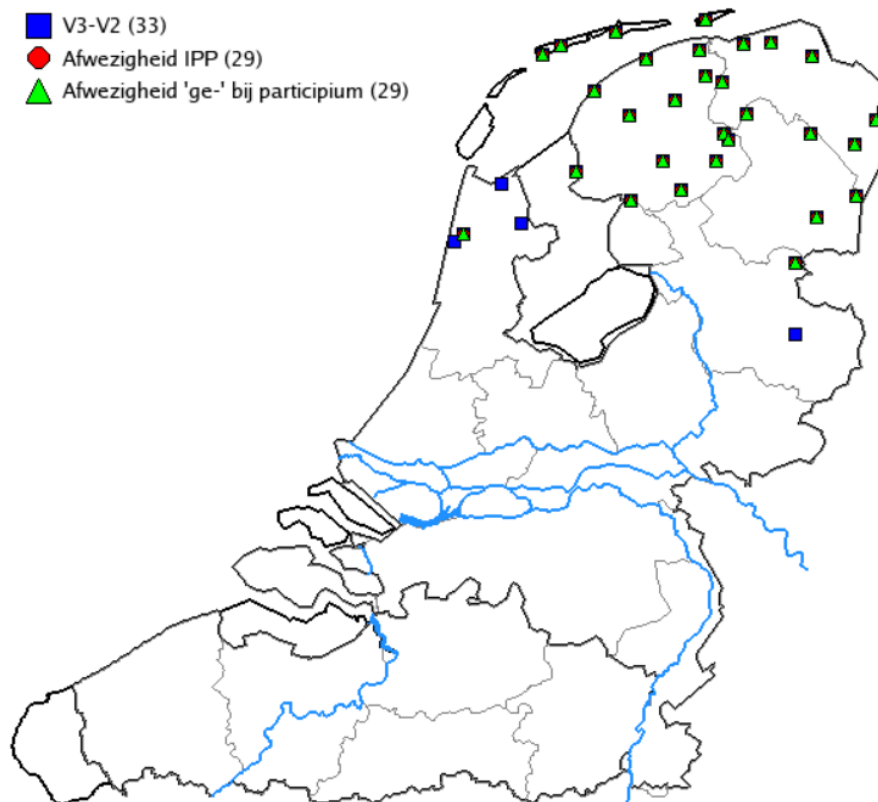

Figuur 1: Kaart afkomstig uit de DynaSAND (Barbiers et al. 2006); de distributie van het voltooid deelwoord van *willen*.

Figuur 2: Kaart afkomstig uit de DynaSAND (Barbiers et al. 2006); de distributie van het voltooid deelwoord van *kunnen*.

Uit de twee kaarten blijkt dat het prefix in de betreffende twee participiumvormen ontbreekt in het Gronings, Fries en West-Fries. Gevallen met het prefix *e-* zoals *ewild*, beschouw ik als fonologische varianten van *ge-*. Figuur 3 hieronder laat een interessante correlatie zien, namelijk die tussen de aanwezigheid van *ge-v₁*, het zogenaamde IPP-effect en de werkwoordvolgorde V3-V2. Op het IPP-effect kom ik terug in hoofdstuk 6. Voor nu is het belangrijk om te weten dat *ge-v₁* vooral in de noordelijke dialecten afwezig is en dat dit te maken lijkt te hebben met andere syntactische verschijnselen. Verder blijkt uit de *Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten* (MAND deel II; Goeman et al. 2008) dat *ge-v₁* ook in bepaalde voltooid deelwoorden afwezig is in o.a. Zeeuwse en West-Vlaamse dialecten. Dit is te zien in figuur 4.

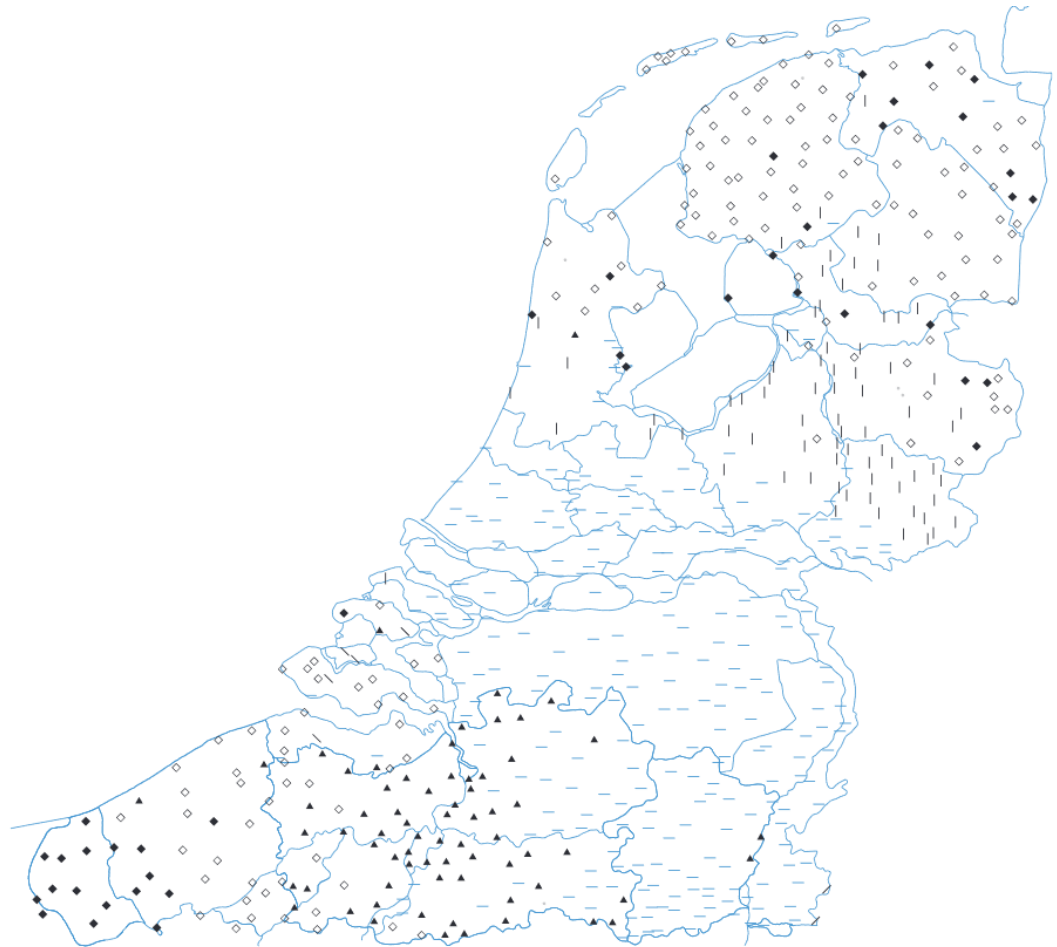
Figuur 3: Kaart afkomstig uit de DynaSAND (Barbiers et al. 2006); correlatie tussen *ge-*, IPP-effect en V3-V2.

5.6.1.3 Voltooid deelwoord GEHOLPEN

Past participle HELPED

GTRP 1222

—	geholpen	259
	eholpen	75
◇	holpen	157
\	heholpen	5
/	jeholpen	2
◆	olpen	41
▲	golpen	69
•	geen/no data	5

Figuur 4: Kaart afkomstig uit de MAND (Goeman et al. 2008); distributie van het voltooid deelwoord van *helpen*.

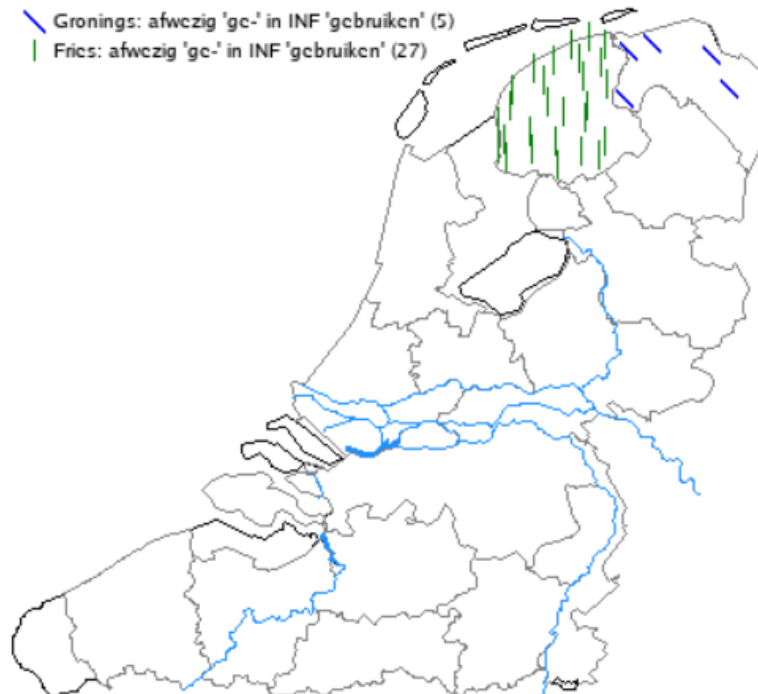
Ik zal me vanaf nu echter beperken tot het Fries en het Gronings, omdat deze twee het meest consistent zijn in de afwezigheid van $ge-v_1$.

De afwezigheid van $ge-v_1$ kan op verschillende manieren te verklaren zijn. Ten eerste zou het zo kunnen zijn dat het voltooiingsaspect van het prefix in het Fries is overgenomen door het participiumsuffix, waardoor het prefix niet langer nodig is. Daarnaast zou het ook zo kunnen zijn dat het prefix eigenlijk wel aanwezig is, maar niet wordt gerealiseerd. Deze kwestie laat ik open, omdat het voor nu enkel het doel is om de verschillen tussen de varianten van $ge-$ in het Fries in kaart te brengen.

4.1.2 De distributie van $ge-v_2$

De online MAND-database (Goeman, Taeldeman & Van Reenen 1980-1995) bevat data voor $ge-v_2$. Ik heb gekeken naar *gebruiken* en *geloven* in het Gronings en in het Fries. Voor het Gronings waren er steeds 24 resultaten, voor het Fries steeds 58. Ik heb de gevallen waarin $ge-v_2$ wel aanwezig was steeds uit de resultaten gefilterd, en van de overgebleven resultaten kaarten gemaakt. In figuur 5 is de kaart te zien voor de afwezigheid van $ge-v_2$ bij de infinitief *gebruiken* in beide dialecten. Figuur 6 laat dit zien voor de infinitief *geloven*. Uit de kaarten kunnen we concluderen dat $ge-$ ook in de $ge-v_2$ -gevallen afwezig kan zijn, vooral in het Fries. Om erachter te komen in hoeverre dit ook het geval is bij de voltooid deelwoorden van deze werkwoorden, heb ik ook hier een kaart van gemaakt. Er waren alleen gegevens beschikbaar

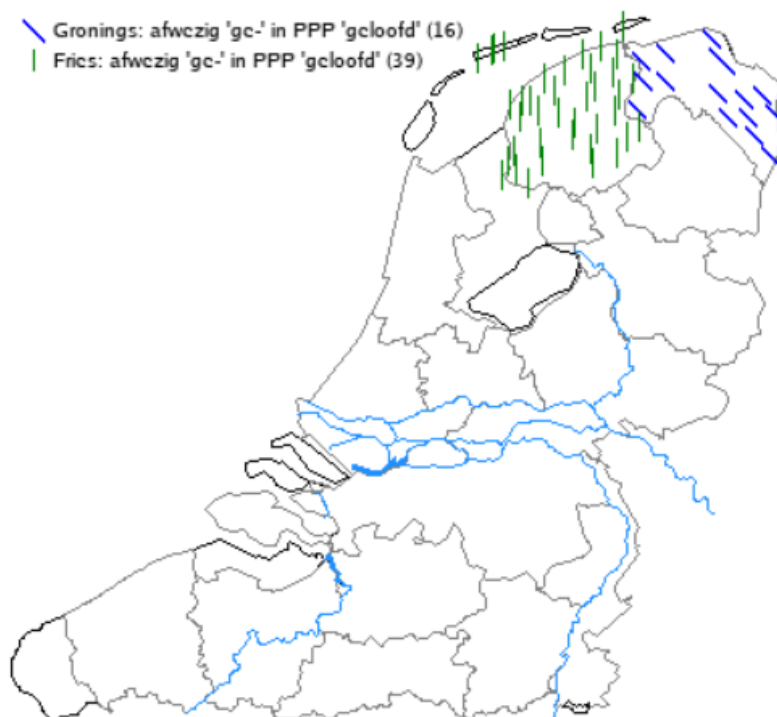
voor het voltooid deelwoord van *geloven*. De resultaten hiervan zijn te zien in figuur 7. Uit de kaart blijkt dat, zeker in het Gronings, het prefix nog vaker afwezig is in het voltooid deelwoord van *geloven*.

Figuur 5: Kaart afkomstig uit MAND-database (Goeman, Taeldeman & Van Reenen 1980-1995); afwezigheid van *ge-v2* in 'gebruiken'.

Figuur 6: Kaart afkomstig uit MAND-database (Goeman, Taeldeman & Van Reenen 1980-1995); afwezigheid van *ge-v2* in 'geloven'.

Figuur 7: Kaart afkomstig uit MAND-database (Goeman, Taeldeman & Van Reenen 1980-1995); afwezigheid van *ge-v2* in 'geloofd'.

Ik heb echter nog meer data bekeken, om twee redenen. Ten eerste komen in het Fries naast Friese werkwoorden zoals *barre* ook hun Nederlandse equivalenten voor, zoals *gebeuren*. Het is interessant om uit te zoeken of *ge-* ook in het Nederlandse werkwoord wordt weggelaten. Ook is het ook interessant om te weten of de Friese woorden ook mét *ge-* kunnen voorkomen. Ik heb twee corpora gebruikt; het Korpus Sprutsen Frysk (Corpus Gesproken Fries) en het Western Frisian Webcorpus 2013 (FrisianWaC). In beide corpora heb ik gezocht naar de werkwoorden *leauwe/geloven*, *barre/gebeuren* en *brûke/gebruiken* en varianten ervan. Ik heb steeds gezocht op eerste, tweede en derde persoon enkelvoud en meervoud (zowel tegenwoordige tijd als verleden tijd), voltooid deelwoord en infinitief. De resultaten voor de voltooid deelwoorden van de werkwoordvarianten met *ge-v2* (*gelauwe/geloven* etc.) heb ik niet meegenomen, omdat het in die gevallen niet zeker is of het *ge-v2* of *ge-v1* betreft; ondanks dat men op basis van vorige data niet *ge-v1* zou verwachten, kan niet met zekerheid worden gezegd dat het niet *ge-v1* is³. De resultaten van het corpusonderzoek zijn te zien in tabel 2.

Type	Voorbeeld	Hits	Genoemd in WFT?	Genoemd door Spoelstra et al. 2016?
Ge-v2	Leauwe	388	Ja	Ja
	Geleauwe	0	Ja	Nee
	Geloven	49	Nee	Nee
	Loven	42	Nee	Nee
	Barre	693	Nee	Ja

³ Zo blijkt uit tabel 2 bijvoorbeeld dat i.p.v. *geloven* ook de vorm *loven* voorkomt, waardoor het niet duidelijk is of de vorm *geloofd* het voltooid deelwoord is van *geloven* met *ge-v2* of van *loven* met *ge-v1*.

	Gebarre	0		Nee
	Gebeuren	207		-
	Beuren	0		-
	Brûke	1237		Ja
	Gebrûke	3		Nee
	Gebruiken	65		-
	Bruiken	0		-

Tabel 2: Resultaten van corpusonderzoek naar de distributie van *ge-v2* in het Fries.

In de tabel is te zien dat zowel de Friese werkwoorden zonder *ge-* als de Nederlandse equivalenten met *ge-* regelmatig voorkomen. Varianten op de twee komen minder vaak voor. Van de drie varianten op de Friese werkwoorden, namelijk met *ge-v2* erbij, komt alleen *gebrûke* drie keer voor het in het Korpus Sprutsen Frysk. Van de drie varianten op de Nederlandse werkwoorden, namelijk zonder *ge-v2*, komt alleen *loven* voor.

De resultaten in deze paragraaf laten zien dat *ge-v2* normaal gesproken afwezig is in het Fries, net als *ge-v1*. De enkele gevallen waarin *ge-* wel voorkomt, zoals in *gebrûke*, schrijf ik toe aan interferentie met het Nederlands. Veel sprekers van het Fries zijn immers tweetalig. Dit verklaart ook waarom de Nederlandse equivalenten van de Friese werkwoorden te vinden zijn in de Friese corpora. De vormen die ik beschouw als resultaat van code-switching lijken doorgaans niet gereduceerd te worden tot een vorm zonder *ge-*. Dit is alleen het geval bij *gelovent*, gereduceerd tot *lovent*. Dit is wellicht ook het gevolg van interferentie, waarin de afwezigheid van *ge-* in *leauwe* wordt gecombineerd met de vorm van *gelovent*.

Kortom: ik concludeer dat *ge-v2* niet voorkomt in het Fries.

4.2 De distributie van *ge-A*

In dit hoofdstuk onderzoek ik door middel van corpusonderzoek de distributie van *ge-A*. Bij het eerste subtype maak ik gebruik van het Korpus Sprutsen Frysk, FrisianWaC en de website van Omrop Fryslân. Voor het tweede subtype gebruik ik opnieuw de twee Friese corpora. De website van Omrop Fryslân gebruik ik hier niet omdat het zeer lastig was om onderscheid te maken tussen de betreffende adjectieven en bijvoorbeeld substantieven of participia⁴.

4.2.1 De distributie van *ge-A1*

Het type *ge-A1* betreft de pseudodeelwoorden. Allereerst *ge-A1a*. Een voorbeeld van een Nederlands woord met dit prefix is *gestreept*, waarvan de Friese tegenhanger volgens het WFT *streept* of *streekt* is. Deze komen in beide corpora niet voor, evenals *gestreept*. Wel komt *streept* 17 keer voor op de website van Omrop Fryslân. Een voorbeeld hiervan is (78).

(78) **Streepste** dolfyn op Flylân.

Het Nederlandse *gestreept* komt in Friese artikelen helemaal niet voor op de website.

Dan het tweede type deelwoorden, *ge-A1b*, waarbij er meestal sprake is van ontleening uit het Frans. Het Friese equivalent van *geraffineerd* is volgens het WFT *raffinearre*. Deze komt één keer voor in het FrisianWaC en één keer op de website van Omrop Fryslân. Daarnaast wordt het genoemd in het nog recente Pocketwoordenboek van Spoelstra et al.

⁴ Het is niet mogelijk om op de website te zoeken naar een exacte vorm van een woord. Zo geeft de website bij de zoekopdracht *getrouw* ook tientallen resultaten met *getrouwd*.

(2016). Ondanks dat de aantallen erg laag zijn, laat het dus wel zien dat het woord nog in gebruik is. Het Nederlandse *geraffineerd* komt helemaal niet voor in Friese teksten in het FrisianWaC of op de website Omrop Fryslân. *Geraffinearre* levert ook geen resultaten op. Een ander voorbeeld van een *ge-A1b*-pseudodeelwoord is *getalenteerd* (Booij 2002, p. 78). Google Vertalen geeft als Friese vertaling *talintearre*. Deze zoekopdracht levert alleen op de site van Omrop Fryslân hits op; 12. *Getalintearre* levert geen resultaten op. *Getalenteerd* komt op de Omrop Fryslân-website niet voor in Friese context. Verder heb ik nog gekeken naar de Friese vormen van de Nederlandse pseudodeelwoorden *gepantserd* en *getalenteerd* (Booij 2002, p. 78). De resultaten van het totale corpusonderzoek naar *ge-A1* zijn te zien in onderstaande tabel.

Type	Voorbeeld	Hits	Genoemd in WFT?	Genoemd door Spoelstra et al. 2016?
Ge-A1a	streept	17	Ja	Nee
	streekt	0	Ja	Nee
	gestreept	0	Nee	Nee
	gestreekt	0	Nee	Nee
	pânsere	5	Nee	Ja
	gepânsere	0	Nee	Nee
Ge-A1b	raffinearre	2	Ja	Ja
	geraffinearre	0	Nee	Nee
	talintearre	12	Nee	Nee
	getalintearre	0	Nee	Nee

Tabel 3: Resultaten van het corpusonderzoek naar de distributie van *ge-A1* in het Fries.

Uit de resultaten kunnen we voor nu concluderen dat *ge-A1* ook afwezig lijkt te zijn in het Fries.

Overigens wil ik nog opmerken dat de pseudodeelwoorden niet erg frequent lijken te zijn in het Fries. De woorden die het WFT noemt lijken mij voornamelijk hollandismen, ondanks dat dit er niet bij vermeld staat. De vormen van de Friese woorden lijken op die van de Nederlandse tegenhangers. Daarnaast is het oudste voorkomen van *streept* dat het WFT noemt een voorbeeldzin uit 1963, terwijl het WNT (De Vries et al. 1882-1998) laat zien dat *gestreept* in het Nederlands al in de 16^e eeuw voorkwam. Ook *geraffineerd* lijkt enkele eeuwen ouder te zijn dan *raffinearre*. Bovendien geven Spoelstra et al. (2016) maar weinig Friese pseudodeelwoorden. Zo vertalen zij het Nederlandse *gestreept* als *mei strepen* ‘met strepen’.

4.2.2 De distributie van *ge-A2*

Een Nederlands voorbeeld van een adjectief met *ge-A2a* is *gezond*. Het WFT noemt maar liefst drie Friese tegenhangers: *sûn* en de twee hollandismen *gesûn* en *gesond* (waarvan *sûn* het oudst lijkt te zijn). *Sûn* lijkt het meest frequent te zijn; het komt als enige van de drie voor in het Korpus Sprutsen Frysk (al is het maar drie keer) en het levert in het FrisianWaC maar liefst 65 hits op, tegenover 0 voor *gesûn* en 6 voor *gesond*.

Voorbeelden van *ge-A2b* zijn *getrouw* en *geheel*. Deze twee lijken in het huidige Fries alleen de vormen *trou* en *hiel* te hebben. *Getrou* en *gehieel* heb ik opgezocht in het Korpus Sprutsen Frysk en het FrisianWaC, waarin ze vrijwel niet voorkomen. Onderzoek naar *trou* en

hiel was niet mogelijk omdat het vanzelfsprekend niet te zeggen is of er sprake is van de betekenis ‘getrouw’/‘geheel’ of ‘trouw’/‘heel’. Sterker nog, aangezien *ge*-*A2b* in deze woorden afwezig is, is het waarschijnlijk dat de volledigheidsbetekenis bij deze woorden in het Fries niet voorkomt.

De resultaten van het corpusonderzoek naar *ge*-*A2* zijn te zien in tabel 4.

Type	Voorbeeld	Hits	Genoemd in WFT?	Genoemd door Spoelstra et al. 2016?
Ge-A2a	sûn	68	Ja	Ja
	gesûn	0	Ja ('hollandisme')	Nee
	gesond	6	Ja ('hollandisme')	Nee
Ge-A2b	trou	-	Ja	Ja
	getrou	1	Ja ('hollandisme')	Nee
	hiel	-	Ja	Ja
	Gehiel	2	Ja ('weinig gebruikt')	Nee

Tabel 4: Resultaten van het corpusonderzoek naar de distributie van *ge*-*A2* in het Fries.

Zoals gezegd ziet het ernaar uit dat *ge*-*A2* niet voorkomt in het Fries. Dit betekent dat er waarschijnlijk ook geen directe Friese tegenhangers zijn van Nederlandse *ge*-*A2b*-adjectieven met een vollere betekenis.

4.3 De distributie van *ge*-*Adv*

Dit subtype beslaat het prefix *ge*- in woorden als *getweeën* en *gedrieën*. (Equivalenten voor) deze woorden lijken echter niet voor te komen in het Fries. De Nederlandse vormen komen niet voor in de corpora, en het WFT (Van der Veen et al. 1984-2011), Spoelstra et al. (2016) en vertaalmachines geven geen letterlijke vertaling (*getweeën* wordt namelijk steeds vertaald in de vorm van *met z'n tweeën*). Ik heb op de website van Omrop Fryslân voor enkele nieuwsberichten de Nederlandse en Friese versies met elkaar vergeleken. *Getweeën* kwam niet op de website voor, maar *gedrieën* wel. In de Friese versies van de nieuwsberichten die *gedrieën* bevatten staat geen directe tegenhanger voor het woord. In plaats daarvan worden uitingen als *mei har trijen* ‘met hun drieën’ of *mei-inoar* ‘met elkaar’. Ik concludeer daarom dat *ge*-*Adv* niet aanwezig is in het Fries.

4.4 De distributie van *ge*-*N*

In dit hoofdstuk verricht ik corpusonderzoek naar *ge*-*N*. Ik heb hierbij opnieuw gebruikgemaakt van het Korpus Sprutsen Frysk, het FrisianWaC en de website van Omrop Fryslân. Bij het verzamelen van data voor *ge*-*N2* heb ik van de laatste geen gebruik kunnen maken door hoge interferentie met zelfstandig naamwoorden met (ongeveer) dezelfde vorm (zie ook voetnoot 4).

4.4.1 De distributie van *ge*-*N1*

In deze paragraaf zoek ik uit of de besproken nomina actionis in het Fries met of zonder *ge*-*N1* voorkomen, of dat het allebei mogelijk is.

Een bekend Nederlands voorbeeld is *gezeur*. Op de website van Omrop Fryslân staat er in de Friese versies van Nederlandse nieuwsberichten *geouwehoer* in plaats van *gezeur*. In een ander nieuwsbericht is het Nederlandse *gezeur* vervangen door *geseur*. Het WFT geeft

verder *geklei* als Friese tegenhanger van het Nederlandse *geklaag*. Ik ben dit woord één keer tegengekomen in het FrisianWaC en meerdere keren op Twitter, waar het voornamelijk voorkomt als onderdeel van het volgende Friese gezegde:

(79) Gjin gerop en gjin **geklei**, op is op en wei is wei!

Een ander voorbeeld van een Fries nomen actionis is *geëamel*. Het WFT geeft hiervoor zowel de betekenissen *gezeur/gezanik* als *gemompel*. *Geëamel* komt zes keer voor in het FrisianWaC, iets meer dan twintig keer op de website van Omrop Fryslân en zo'n 85 keer op Twitter. Het lijkt er dus op dat *ge*_{-V1} ook in het Fries gewoon wordt gebruikt. Zoekopdrachten in het Korpus Sprutsen Frysk, FrisianWaC en op de site van Omrop Fryslân naar *ouwehoer*, *seur*, *klei* en *eamel* leveren bovendien geen resultaten op. We kunnen dus concluderen dat *ge*_{-N1} aanwezig is in het Fries, en ook verplicht lijkt te zijn. Dit is niet geheel onverwachts als we aannemen dat het iteratieve aspect van nomina actionis wordt geleverd door het prefix.

4.4.2 De distributie van *ge*_{-N2}

In deze paragraaf bekijk ik de aanwezigheid van *ge*_{-N2} in het Fries. Van deze gebruiksvorm heb ik twee subtypen onderscheiden. Ik begin met *ge*_{-N2a}. De MAND-database (Goeman, Taeldeman & Van Reenen 1980-1995) bevat data voor *geweer*, een afleiding van het werkwoord *weren* (Philippa et al. 2003-2009) met *ge*_{-N2a}. Het prefix is in alle Friese resultaten aanwezig. Verder heb ik gekeken naar het Friese equivalent van *gevolg*. Zoekmachines geven *gefolch* aan. Het WFT noemt echter naast *gefolch* nog het alternatief *folch*. *Gefolch* kent zijn oorsprong in het Nederlandse *gevolg*, terwijl *folch* is afgeleid van het Friese *folgje* 'volgen' (De Vries et al. 1882-1998). Voor *(ge)folch* zijn geen data te vinden in de MAND-database. Daarom heb ik opnieuw naar de eerder gebruikte Friese corpora gekeken. In de corpora komt *folch* niet voor, terwijl *gefolch* elf keer voorkomt in het Korpus Sprutsen Frysk en 116 keer in het FrisianWaC. Andere Friese voorbeelden zijn *geskink* 'geschenk' en *gefoel* 'gevoel'. Voor deze geldt dat varianten zonder het prefix niet lijken voor te komen. De enige uitzondering die ik ben tegengekomen is het Friese *geslacht* 'geslacht', waarvoor het WFT en Spoelstra et al. (2016) ook de vorm *slachte* geven. Het WFT geeft aan dat *slachte* waarschijnlijk pas na *geslacht* is ontstaan. Spoelstra et al. wijzen er op hun beurt op dat *slachte* slechts in formele (schrijf)taal voorkomt. In de corpora lijkt *slachte* inderdaad weinig voor te komen, in ieder geval een stuk minder dan *geslacht*. Verder moet worden opgemerkt dat Philippa et al. (2003-2009) aangeven dat *geslacht*, net als *gebroed*, niet is afgeleid van een werkwoord, maar van een substantief, namelijk *slachte*, dat in het Middelnederlands een woord was voor 'verwantschap'. Het feit dat er al een vorm *slachte* bestond, maakt het geval van het Friese *slachte* nog onzekerder.

Voor *ge*_{-N2b}, waar de grondwoorden niet meer bekend zijn, heb ik gekeken naar de Friese woorden voor *gevaar* en *gerecht*; *gefaar* en *gerjocht*. Het eerste woord, dat overigens net als in het Nederlands dezelfde vorm heeft als iteratief *gevaar* (met *ge*_{-N1}) (De Vries et al. 1882-1998), komt ongeveer twaalf keer voor in het Korpus Sprutsen Frysk en minstens veertig keer in het FrisianWaC. *Faar* komt in beide corpora niet voor. *Gerjocht* komt 27 keer voor in

het FrisianWaC. De variant zonder het prefix komt wederom niet voor⁵. Alle corpusresultaten voor *ge-N₂* zijn te zien in tabel 5.

Type	Voorbeeld	Hits	Genoemd in WFT?	Genoemd door Spoelstra et al. 2016?
Ge-N _{2a}	gewear	58	Ja	Ja
	wear	0	Nee	Nee
	gefolch	127	Ja	Ja
	folch	0	Ja	Nee
	geskink	9	Ja	Ja
	skink	0	Nee	Nee
	gefoel	>200	Ja	Ja
	foel	0	Nee	Nee
	geslacht	19	Ja	Ja
	slachte	6	Ja	Ja
Ge-N _{2b}	gefaar	52	Ja	Ja
	faar	0	Nee	Nee
	gerjocht	27	Ja	Ja
	rjocht	0	Nee	Nee

Tabel 5: Resultaten van het corpusonderzoek naar de distributie van *ge-N₂* in het Fries.

Op basis van de resultaten concludeer ik dat *ge-N₂* over het algemeen verplicht aanwezig is in het Fries. De enige uitzondering die ik ben tegengekomen (en die ook voorkomt in de corpora) is *slachte*, maar hiervan is de etymologie niet duidelijk, en het kan dus zijn dat er hier geen sprake is van reductie van *ge-*.

4.5 De distributie van *ge-* in het circumfix *ge...te*

Tot slot heb ik nog gezocht naar woorden zonder *ge-* maar met het suffix *-te*. Hierbij heb ik niet veel (afgezien van een enkele keer) gebruik kunnen maken van de Omrop Fryslân-website, opnieuw door interferentie met andere woorden met een gelijke vorm.

Het WFT geeft voor *gebergte* vier Friese varianten: *berchtme*, *berchte*, *geberchtme* en *geberchte*⁶. De laatste twee beschouwen ze als hollandismen. Hieruit zou dus volgen dat *ge-* uit *ge...te* opnieuw alleen voorkomt door middel van interferentie met het Nederlands. Google Vertalen noemt van de vier vormen die het WFT noemt alleen *berchtme*. In het Korpus Sprutsen Frysk komen alle vier de varianten niet voor. In het FrisianWaC komt *berchtme* zeven keer voor, *berchte* twee keer en de hollandismen nul keer. Op de website van Omrop Fryslân komt alleen *geberchte* voor en slechts drie keer. Deze resultaten laten zien dat *ge-* in het circumfix *ge...te* kan worden weggelaten in het Fries, maar het is nog niet helemaal duidelijk in welke frequentie dit gebeurt. Ik heb daarom nogmaals op Twitter gezocht, alleen levert dit voor geen enkele variant resultaten op. Ook in het OpenSoNaR-corpus zijn ze niet gerepresenteerd. Ik heb vervolgens de Friese Wikipediapagina bekeken over *gebergten*. Hier wordt het volgende gezegd:

⁵ Althans, niet in (een van) de betekenis(sen) van 'gerecht'; *rjocht* is het Friese woord voor 'recht'.

⁶ De laatste drie worden alle drie genoemd als variant onder het lemma *berchtme*.

(80) In **berchtme**, ek skreaun as **geberchte** of **berchte** [...].

Hier wordt, net als in het WFT, de voorkeur gegeven aan *berchtme*. Dit komt ook overeen met de lichte voorkeur die uit de resultaten van de zoekopdracht in het FrisianWaC-corpus blijkt. Ten slotte heb ik wederom een Fries woordenboek (Spoelstra et al. 2016) geraadpleegd. Hierin komt *gebergte* niet voor, maar wel andere Nederlandse woorden met het circumfix, zoals *geboomte*, *geboorte*, *gesteente* en *ongedierte*. De Friese vertalingen⁷ die worden gegeven zijn respectievelijk *beamte*, *berte*, *stiente* en *ûngedierte*. Ook dit laat zien dat *ge-* over het algemeen uit het circumfix kan worden gelaten. Ik neem voor nu aan dat *ge-* in *ûngedierte* aanwezig is door een combinatie van het feit dat het waarschijnlijk is ontleend aan het Nederlands en dat *ge-* wordt voorafgegaan door het prefix *ûn-*. Bovendien komt in het FrisianWaC het Friese *dierte* voor terwijl *gedierte* niet voorkomt. Het lijkt er dus inderdaad op dat *ûngedierte* waarschijnlijk als een soort versteende vorm moet worden gezien.

De resultaten van het corpusonderzoek naar *ge...te* zijn weergegeven in tabel 6.

Type	Voorbeeld	Hits	Genoemd in WFT?	Genoemd door Spoelstra et al. 2016?
Ge...te	berchtme	8	Ja	Nee
	berchte	3	Ja	Nee
	geberchtme	0	Ja ('hollandisme')	Nee
	geberchte	4	Ja ('hollandisme')	Nee
	beamte	8	Ja	Ja
	beamt	1	Ja	Nee
	gebeamt	0	Ja	Nee
	gebeamte	0	Nee	Nee
	stiente	4	Ja	Ja
	stientme	0	Ja	Nee
	gestiente	0	Nee	Nee
	berte	>60	Ja	Ja
	geberte	0	Nee	Nee
	geboarte	5	Ja ('hollandisme')	Nee
	ûngedierte	3	Ja	Ja
	ûndierte	0	Nee	Nee
	gedierte	0	Ja	Nee
	dierte	3	Ja	Nee

Tabel 6: Resultaten van het corpusonderzoek naar de distributie van *ge-* uit het circumfix *ge...te* in het Fries.

Kortom, de situatie in het Fries lijkt te zijn dat *ge-* uit *ge...te* normaal gesproken afwezig is. Er zijn nog enkele vormen in gebruik met *ge-*, maar deze lijken niet frequent te zijn en bovendien geeft het WFT bij de meeste van deze gevallen aan dat het hollandismen zijn.

4.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk heb ik gekeken naar de distributie van de verschillende (sub)typen *ge-*,

⁷ Af en toe worden naast de meer letterlijke vertalingen ook andere vertalingen gegeven, zoals *beamguod* naast *beamte* voor *geboomte*. Deze laat ik vanzelfsprekend buiten beschouwing, omdat ik alleen geïnteresseerd ben in de vertalingen met (een deel van) het circumfix *ge...te*.

voornamelijk voor het Fries. De resultaten voor het voorkomen en de (eventuele) weglaatbaarheid van de (sub)typen van *ge-* in het Fries heb ik toegevoegd aan tabel 1, hieronder gepresenteerd als tabel 7.

Type	Voorbeeld	Derivatie/Inflexie	Productiviteit	Betekenisaspect	Aanwezigheid in het Fries
ge-N ₁	<i>Gezeur</i>	Derivatie; V > N	Productief	Iteratief	Aanwezig
ge-N _{2a}	<i>Gebouw</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
ge-N _{2b}	<i>Gevaar</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
ge-A _{1a}	<i>Gestreept</i>	Derivatie; N > A	Weinig productief	'voorzien van'	Afwezig
ge-A _{1b}	<i>Geraffineerd</i>	Derivatie; (V) > A	Weinig productief	'voorzien van'	Afwezig
ge-A _{2a}	<i>Gezond</i>	Derivatie; A > A	Improductief	-	Afwezig
ge-A _{2b}	<i>Geheel</i>	Derivatie; A > A	Improductief	Volledigheid	Afwezig
ge-Adv	<i>Getweeën</i>	Derivatie; Num > Adv	Enigszins productief	Collectief	Woorden van dit type komen niet voor
ge-v ₁	<i>Gewerkt</i>	Inflexie	Productief	Voltooiing	Afwezig
ge-v ₂	<i>Gebruiken</i>	Derivatie; V > V	Improductief	-	Afwezig
ge...te	<i>Gebergte</i>	Derivatie; N > N	Improductief	Collectief	Afwezig

Tabel 7: Bijgewerkt overzicht van alle gebruiksvormen van het prefix *ge-*.

Op basis van deze resultaten kan ik als antwoord op de derde deelvraag geven dat de nominale subtypen in het Fries aanwezig zijn en dat alle andere subtypen, afgezien van gevallen waarbij er sprake is van interferentie met het Nederlands, niet in het Fries voorkomen.

5. Enquêtes

In dit hoofdstuk bespreek ik de twee enquêtes die ik heb afgenomen. De resultaten zullen hopelijk inzicht geven in de combinatiemogelijkheden van *ge-* met andere verbale prefixen. Dit kan helpen bij het beantwoorden van de tweede deelvraag, aangezien het verschillen en overeenkomsten kan aantonen tussen *ge-N1* en *ge-V1*.

5.1 Enquête *ge-N1*

5.1.1 Methode

Om uit te zoeken hoe *ge-N1* zich gedraagt bij werkwoorden die al *be-*, *er-*, *ge-V2*, *her-*, *ont-* of *ver-* bevatten, heb ik met behulp van Qualtrics een enquête opgesteld waarin ik verschillende nomina actionis heb bevraagd; substantieven met *ge-N1*. De tien respondenten werden steeds gevraagd om aan te geven of ze de betreffende nomen actionis beschouwden als een voorbeeld van ‘normaal gebruik’ of ‘creatief gebruik’. Ik heb voor deze vraagstelling gekozen, omdat grammaticaliteit of gebruikelijkheid hier problematisch is. Dat respondenten een variabele grammaticaal of gebruikelijk vinden, betekent niet dat het ook productief gebruik is. Ik heb dit in de introductie van de enquête uitgelegd door aan te geven dat er bij creatief gebruik vaak sprake is van enigszins opvallende vormen die door mensen worden geuit met het doel om bijvoorbeeld ironie over te brengen, of omdat ze niet weten hoe ze de beoogde betekenis op een andere manier moeten overbrengen. Ook heb ik enkele voorbeelden gegeven, bijvoorbeeld het productieve ‘werk ze!’ en ‘eet ze!’ tegenover het creatieve ‘film kijk ze!’. Het laatste voorbeeld is een stuk opvallender dan de eerste twee en voelt minder natuurlijk aan, maar dat betekent niet dat dit soort voorbeelden niet wordt gebruikt.

De enquête bestond uit 24 vragen, die allemaal te vinden zijn in bijlage 1. De vragen 1 t/m 6 zijn controlevragen die ik in de enquête heb verwerkt om te zien of de respondenten deze beoordelen zoals verwacht (om eventuele onbetrouwbare respondenten te kunnen uitsluiten). De eerste vier betreffen zonder twijfel gebruikelijke en dus normale, productieve gevallen; die *ge-N1*-nominalisering zijn inmiddels zelfs in de Van Dale te vinden. De vragen 5 en 6 betreffen overduidelijk creatieve gevallen. Ik heb besloten om een respondent uit te sluiten als hij of zij twee of meer controlevragen tegen verwachting in heeft beantwoord. Na de controlevragen heb ik voor iedere combinatie van *ge-* samen met een van de andere besproken prefixen meerdere vragen gesteld. *Ge-N1*-woorden met *be-*, *ge-V2*, *ont-* en *ver-* zijn drie keer bevraagd. *Her-* vier keer, omdat ik een van de testitems (*geherkauw/hergekauw*) in beide vormen ben tegengekomen op social media. Om te voorkomen dat een eventueel verschil in beoordeling van deze nomen actionis wordt veroorzaakt door het feit dat ik er maar één bevraag terwijl de respondenten niet allemaal dezelfde variant normaler vinden, heb ik beide varianten bevraagd. De combinatie met *er-* heb ik tot slot twee keer bevraagd. Dit heeft te maken met het lage aantal werkwoorden die *er-* bevatten, wat het lastiger maakt om *ge-N1*-nominalisering te maken die niet per definitie al creatief aanvoelen (zoals de nominalisering in de enquêtevragen 5 en 6). Ik heb ervoor gekozen om bij de vragen 7 t/m 24 waar mogelijk alleen transitieve en onergatieve werkwoorden te nemen. Ondanks dat het niet zeker is of de restrictie die De Haas & Trommelen (1993) geven altijd opgaat, heb ik ervoor gekozen om werkwoorden die niet transitief of onergatief zijn zo veel mogelijk te vermijden in de enquête om te voorkomen dat ik werkwoorden zou uitkiezen die juist moeizaam blijken samen te gaan met *ge-N1*. Alleen bij vraag 22, *geontdooi*, bestaat de

mogelijkheid dat respondenten het opvatten als onaccusatief *ontdooien*, aangezien die (naast transitief *ontdooien*) ook frequent is⁸. Hier zal ik rekening mee houden bij het bespreken van de resultaten. Ik heb de enquête ingedeeld in twee blokken en de prefixen evenwichtig verdeeld over de twee blokken. Vervolgens zijn de vragen binnen een blok voor iedere participant in willekeurige volgorde gesteld. Op deze manier kan een vaste volgorde de resultaten niet beïnvloeden, maar is ook voorkomen dat respondenten bijvoorbeeld de drie testitems met *be-* direct achter elkaar zouden krijgen. Na afloop van de 24 vragen heb ik nog naar de leeftijd, de moedertaal en het opleidingsniveau van de respondenten gevraagd, om deze gegevens later wanneer nodig te kunnen gebruiken om eventuele opvallende resultaten te vergelijken. Alle respondenten waren afkomstig regio Rijnmond om eventuele afwijkende resultaten vanwege andere dialecten te voorkomen.

5.1.2 Resultaten

De tien respondenten hebben alle 24 vragen ingevuld. De resultaten per vraag per proefpersoon zijn te vinden in bijlage 2. Hier is te zien dat er geen proefpersonen hoeven te worden uitgesloten; enkelen hebben één controlevraag anders dan verwacht beoordeeld, maar niet één heeft dit bij twee of meer controlevragen gedaan. De resultaten per geteste nomen actionis zijn hieronder te zien in tabel 8.

Vraag	Testitem	Normaal gebruik	Creatief gebruik
1	Gejank	100%	0%
2	Geouwehoer	100%	0%
3	Geschater	100%	0%
4	Geknuffel	70%	30%
5	Gelust	10%	90%
6	Gevind	10%	90%
7	Geherkauw	40%	60%
8	Hergekauw	50%	50%
9	Geherdenk	50%	50%
10	Geherkans	40%	60%
11	Gebekokstoof	50%	50%
12	Gebelemmer	10%	90%
13	Gebedrieg	20%	80%
14	Geverheerlijk	10%	90%
15	Geversier	20%	80%
16	Geverbeter	10%	90%
17	Gegeloof	0%	100%
18	Gegeniet	0%	100%
19	Gegebaar	0%	100%
20	Geontcijfer	60%	40%
21	Geontvolg	30%	70%
22	Geontdooi	50%	50%
23	Geërken	20%	80%

⁸ Het toevoegen van een extra argument, zoals *van ijs*, zou dit niet verhelpen, want *ijs* is in dat geval alsnog ambigu tussen subject en object.

24	Geërvaar	10%	90%
----	----------	-----	-----

Tabel 8: Resultaten van enquête 1 per testitem.

Er vallen meteen al enkele conclusies te trekken uit de controles. Alle controlevragen (lichtgrijs gemarkeerd in de tabel) zijn gemiddeld beoordeeld zoals verwacht; 1 t/m 4 als normaal gebruik en 5 en 6 als creatief gebruik. Verder is het van enkele prefixen al meteen duidelijk dat de respondenten nomina actionis hiervan niet als normaal gebruik beschouwen. Dit geldt voor *ge-v2*, *er-* en *ver-*. In het geval van *ge-v2* is zelfs niet een van de drie geteste nomina actionis ook maar één keer als normaal beoordeeld. Bij de andere prefixen is het eindoordeel niet helemaal duidelijk. Bij *be-* zijn *gebelemmer* en *gebedrieg* over het algemeen creatief genoemd, terwijl de verdeling bij *gebekokstoof* fiftyfifty is. *Ont-* is in totaal iets vaker als normaal beoordeeld. Gemiddeld gezien is het de verdeling van normaal-creatief bij dit prefix bijna evenwichtig. Bij *her-* is dit ook het geval. Opvallend genoeg is *hergekauw* door één respondent meer normaal beoordeeld dan *geherkauw*. Dit verschil valt te verwaarlozen, maar het is opvallend dat ze zo dichtbij elkaar zitten. Dit laat opnieuw zien dat de situatie omtrent *her-* onzeker is.

Als we de prefixen rangschikken op volgorde van productief naar improductief (wat betreft de combinatie met *ge-N1*), krijgen we het volgende resultaat:

(81)

<i>her-/ont-</i>	<i>be-</i>	<i>ver-</i>	<i>er-</i>	<i>ge-v2</i>
------------------	------------	-------------	------------	--------------

Wat dit resultaat precies zegt over *ge-*, komt in 6.1.1 aan bod.

5.2 Enquête *ge-v1*

5.2.1 Methode

In de tweede enquête, wederom opgesteld in Qualtrics, heb ik elf respondenten gevraagd om negentien verschillende voltooid deelwoorden met *ge-v1* te beoordelen. De voltooid deelwoorden bevatten naast *ge-* steeds ook een ander prefix: *be-*, *er-*, *ge-v2*, *her-*, *ont-* of *ver-*. Omdat de meeste voltooid deelwoorden in de enquête uitgesloten zijn volgens de normatieve bronnen, heb ik ervoor gekozen om de respondenten deze keer niet te vragen aan te geven of er sprake was van normaal of creatief gebruik. Mijn verwachting was dat bijna alle voltooid deelwoorden als creatief beoordeeld zouden worden als ik dezelfde vraagstelling zou hanteren. Hetzelfde geldt voor het vragen naar aanvaardbaarheid/grammaticaliteit. Daarom heb ik ervoor gekozen om de participanten te dwingen te kiezen tussen voltooid deelwoorden. Ik heb in de introductie van de enquête aangegeven dat ze uit moesten gaan van hun eigen intuïtie en niet van wat de schoolboeken zouden zeggen, en dat ze het meest acceptabele (of minst onacceptabele) voltooid deelwoord moesten kiezen. Wanneer de participanten beide testitems even (on)acceptabel vonden, werden ze gevraagd een willekeurig antwoord kiezen.

De enquête bestond uit 33 vragen, waarvan de eerste twee vragen controlevragen waren om er zeker van te zijn dat de intuïties van de respondenten betrouwbaar zijn. Bij iedere vraag werden er twee (of soms drie) zinnen met elk een voltooid deelwoord gepresenteerd, waaruit de respondenten er een moesten kiezen. In totaal heb ik vijftien verschillende zinnen bevroegd (exclusief controlevragen), die allemaal te vinden zijn in bijlage 3. Van elk prefix dat door middel van de enquête is onderzocht (naast *ge-v1*) bevatte de

enquête twee verschillende voltooid deelwoorden. Voor *be-* waren dat bijvoorbeeld *gebeantwoord* en *gebedolven*. Alle testitems met *be-*, *er-*, *ge-v2*, *ont-* en *ver-* zijn één keer tegenover elkaar gezet. *Her-* is steeds tegenover slechts één van de twee voltooid deelwoorden van de andere prefixen gezet, omdat het anders te repetitief zou worden voor de participanten; *geher-* en *herge-* zijn bevestigd met vrijwel dezelfde testzin om te voorkomen dat andere factoren de resultaten van deze twee niet zouden beïnvloeden. Dit betekent dat bijvoorbeeld *gebeantwoord* in een vraag tegenover *geherwaardeerd* is gezet en in een andere vraag tegenover *hergewaardeerd*, maar dat *gebedolven* geen voltooid deelwoord met *her-* is tegengekomen. Voor het voltooid deelwoord *geërvaren* geldt verder dat ik op Twitter ook de variant *geërvaard* ben tegengekomen, terwijl *geërvaren* logisch zou volgen uit het feit dat *ervaren* het standaardparticipium is voor *ervaren*. Ik heb bij de vragen met *geërvaren* dan ook een derde optie gegeven, nl. *geërvaard*, om te voorkomen dat de combinatie *geër-* minder gekozen zou worden omdat men *geërvaren* onacceptabeler vindt dan *geërvaard*. Ik heb *geërvaard* niet in een aparte vraag bevestigd zoals met *geher-* en *herge-* omdat ik niet per se geïnteresseerd ben in de best beoordeelde variant van het voltooid deelwoorden van *ervaren*. In bijlage 4 is een overzicht te zien van alle vragen.

De 33 vragen zijn in Qualtrics verdeeld in verschillende blokken en vervolgens in een (voor iedere respondent aparte) willekeurige volgorde gesteld, zodat respondenten niet steeds dezelfde zinnen na elkaar zouden krijgen. Na afloop van de enquête heb ik wederom naar de leeftijd, de moedertaal en het opleidingsniveau van de respondenten gevraagd. Alle respondenten zijn afkomstig regio Rijnmond om eventuele afwijkende resultaten vanwege andere dialecten te voorkomen.

5.2.2 Resultaten

De uitgebreide resultaten per vraag per proefpersoon zijn te vinden in bijlage 5. Uit de resultaten blijkt dat alle proefpersonen de twee controlevragen goed hebben beoordeeld en dat alle resultaten kunnen worden meegenomen. In tabel 9 zijn de resultaten van de tweede enquête te zien.

	Absolute frequentie (gekozen / bevestigd)	Relatieve frequentie (gekozen / bevestigd)
be-	37 / 110 ⁹	33,6%
er-	84 / 110	76,4%
ge-v2	4 / 110	3,6%
ont-	60 / 110	54,5%
ver-	54 / 110	49,1%
geher-	47 / 66 ¹⁰	71,2%
herge-	55 / 66	83,3%

Tabel 9: Resultaten van enquête 2 per prefix.

⁹ De eerste vijf prefixen zijn in totaal 110 keer bevestigd; van ieder prefix bevatte de enquête tien zinnen, die aan elf participanten zijn gevraagd.

¹⁰ Geher- en herge- zijn beide 66 keer bevestigd; de enquête bevatte voor iedere vorm zes zinnen en deze zijn aan elf participanten gevraagd.

Wat meteen opvalt is dat *er-* en *her-* het meest zijn gekozen, terwijl *ge-* overduidelijk het minst is gekozen. Op basis van de resultaten kan ik weer rangschikking maken, waarbij het linker prefix het best met *ge-* gecombineerd lijkt te worden, en het rechter het minst.

(82)

<i>her-</i>	<i>er-</i>	<i>ont-</i>	<i>ver-</i>	<i>be-</i>	<i>ge-v2</i>
-------------	------------	-------------	-------------	------------	--------------

De resultaten zullen verder geanalyseerd worden in hoofdstuk 6.1.2.

6. Analyse

In dit hoofdstuk poog ik een antwoord op de onderzoeksvraag te geven; zijn alle (sub)typen van *ge-* die voorbij zijn gekomen varianten van hetzelfde prefix, of zijn er meerdere prefixen *ge-*? Ik zal meerdere onderwerpen bespreken die hier iets over kunnen zeggen. Voordat ik me hierop kan richten moeten echter eerst de enquêteresultaten verder geanalyseerd en vergeleken worden. Dit doe ik in 6.1. Daarna zal ik in de andere paragrafen van dit hoofdstuk ingaan op de verschillende deelvragen.

6.1 Analyse van de enquêteresultaten

6.1.1 Analyse van *ge-N1*

In paragraaf 3.2.1 zijn verschillende visies langsgekomen op de vraag welke werkwoorden wel en niet genominaliseerd kunnen worden door *ge-N1*. De Haas & Trommelen (1993, p. 85) nemen aan dat *ge-N1* alleen bij transitieve en onergatieve werkwoorden gebruikelijk is (ze laten namelijk ruimte over voor uitzonderingen), terwijl de ANS (Haeseryn et al. 1997, 12.1.2.2) vanuit een andere invalshoek redeneert en zegt dat het niet kan voorkomen bij intransitieve werkwoorden die een ‘onwillekeurige handeling of proces’ uitdrukken, zoals *gesterf* en *geschijn*. Zoals ik al heb opgemerkt bestaan er alsnog verschillen tussen werkwoorden. Zo komt *gesterf* wel degelijk voor terwijl *gebeval* echt niet lijkt te kunnen voorkomen, al kan dat laatste zoals eerder genoemd ook komen door de aanwezigheid van *be-*. Een ander werkwoord dat niet lijkt samen te kunnen gaan met *ge-N1* is *willen*; *gewil* voelt voor mij onacceptabel aan. De verschillen tussen bijvoorbeeld *gesterf* en *gewil* zouden te maken kunnen hebben met een andere beperking, die niet gaat om transitiviteit en (on)ergativiteit, maar om de aspectuele klassen van werkwoorden¹¹. Ik zal hieronder voorstellen dat punctualiteit een rol speelt bij het wel of niet kunnen voorkomen van werkwoorden als nomina actionis.

Werkwoorden die behoren tot de aspectuele klassen ‘state’ of ‘achievement’ zijn punctueel, terwijl activiteiten en accomplishments niet-punctueel zijn:

(83)	*Ik ben een boek aan het hebben.	(state)
(84)	*Ik ben mijn huis aan het bereiken.	(achievement)
(85)	Ik ben aan het lopen.	(activity)
(86)	Ik ben een taart aan het bakken.	(accomplishment)

In andere woorden, de laatste twee laten continuïteit toe (Vendler 1957, pp. 145-146). Als we vervolgens kijken naar werkwoorden die wel en niet met *ge-N1* lijken te kunnen, zien we dat er een patroon lijkt te zijn. Zo zijn werkwoorden als *gejank*, *geouwehoer* en *geschater*, die in de enquête door alle participanten zijn beoordeeld als voorbeelden van normaal gebruik, activiteiten en dus niet-punctueel. Daartegenover staan *gelust* en *gevind*, die door bijna alle participanten als voorbeelden van creatief gebruik zijn beoordeeld; beide zijn states en dus

¹¹ Booij (2002, pp. 117-118) hanteert een soortgelijke benadering die naar mijn idee problematisch is. Zo stelt hij dat werkwoorden die inherent telisch zijn een iteratieve lezing kunnen krijgen en dus met *ge-N1* gecombineerd kunnen worden. Vervolgens geeft hij als voorbeeld *blaffen*, een activity. Activities zijn echter juist atelisch (Broekhuis, Corver & Vos 2015, p. 45) en *blaffen* zou dan dus niet als nomen actionis moeten kunnen voorkomen, terwijl *geblaf* mij geheel acceptabel lijkt en bovendien in de Van Dale staat (Den Boon & Hendrickx 2015). Daarom laat ik Booijs benadering buiten beschouwing.

punctueel. *Willen* is een state en dat zou dus een verklaring kunnen zijn voor het feit dat *gebeval* uitgesloten is:

(87) *Hij is nieuwe schoenen aan het willen.

Als we vervolgens weer kijken naar *gesterf*, zien we dat punctualiteit niet de enige factor is die een rol speelt bij het wel of niet aanvaardbaar zijn van een nomen actionis. Ondanks dat *gesterf* in sommige contexten voor lijkt te kunnen komen is het niet erg frequent. Het zou dus een voorbeeld kunnen zijn van creatief gebruik. Dat *gesterf* mogelijk is volgt uit het feit dat het niet-punctueel is:

(88) Wat moet je doen als iemand aan het sterven is?

Nu is het dus de vraag waarom *gesterf* dan niet frequent is, en waarom het een geval van creatieve woordvorming lijkt te zijn. Dit is niet te verklaren met alleen punctualiteit. Een mogelijkheid is dat de beperking die De Haas & Trommelen (1993, p. 85) geven ook een rol speelt, namelijk dat nomina actionis alleen uit transitieve of onergatieve werkwoorden kunnen worden gevormd. *Sterven* is immers een onaccusatief werkwoord. Ik zou daarom willen voorstellen dat het kunnen voorkomen met *ge-N1* wordt bepaald door een combinatie van het punctualiteitsaspect en onaccusativiteit. Als een werkwoord transitief/onergatief is en niet-punctueel is, kan het zonder problemen met *ge-N1* worden gecombineerd. Als het werkwoord slechts aan een van de twee voorwaarden voldoet, kan het in bepaalde contexten. Werkwoorden die aan beide voorwaarden niet voldoen, kunnen ten slotte niet voorkomen met *ge-N1*. Om te testen of dit voorstel klopt, moet ik meer werkwoorden bekijken. Hiervoor kies ik willekeurig woorden uit de lijst van overgankelijke werkwoorden en de lijst van onergatieve werkwoorden van Wiktionary (2017-i; 2021). Ik heb steeds woorden met andere prefixen en prefixen die voorkwamen in de enquête vermeden. Enkele transitieve en onergatieve activiteiten/accomplishments zijn *brullen*, *chatten*, *feesten*, *minimaliseren*, *plunderen*, *spijbelen* en *watertanden*. De meeste kunnen naar mijn mening probleemloos worden gecombineerd met *ge-N1*. Ik had zelf mijn twijfels bij *watertanden*, maar op Twitter komt ook deze voor met *ge-N1*, net als de andere voorbeelden. Dan is het nu de vraag of dit ook geldt voor onaccusatieve activiteiten/accomplishments. Hiervoor hanteer ik de lijst van onaccusatieve werkwoorden van Wiktionary (2017-ii). Enkele voorbeelden zijn *dalen*, *kappen*¹², *rotten*, *stabiliseren* en *struikelen*. *Ge-N1*-nominalisaties van deze woorden komen inderdaad veel minder voor op Twitter, met uitzondering van *struikelen*. *Gekap* komt in deze betekenis zelfs helemaal niet voor. Dan kijk ik nu naar transitieve en onergatieve states en achievements. Voorbeelden hiervan zijn *achten*, *krijgen*, *menen*, *spotten*, *weten*, *willen*, *zien*. Nomina actionis van deze werkwoorden zijn op Twitter nog zeldzamer; *gewil* komt twee keer voor en *gezie* één keer. Dan nu tot slot onaccusatieve states en achievements¹³, zoals *arriveren*, *neigen*, *slagen*, *smaken* en *zwichten*. *Geslaag* en *gezwicht* komen in (zeer) lage frequenties voor. De andere drie heb ik niet aangetroffen. In tabel 10 hieronder heb ik de resultaten onder elkaar gezet.

¹² In de betekenis van ‘ergens mee ophouden’.

¹³ Omdat het van deze groep vrij lastig was om voorbeelden te vinden zonder scheidbare of onbeklemtoonde werkwoordelijke prefixen, heb ik *smaken* zelf bedacht; deze staat niet in de lijst van Wiktionary.

	niet-punctueel	punctueel
Transitief	hoog	zeer laag
Onergatief	hoog	zeer laag
Onaccusatief	laag	zeer laag

Tabel 10: Frequenties van nomina actionis, ingedeeld naar punctualiteit en transitiviteit/(on)ergativiteit.

Het ziet ernaar uit dat het punctualiteitsaspect zwaarder weegt dan de constraint van De Haas & Trommelen (1993). Ondanks dat niet-punctuele onaccusatieve nomina actionis minder frequent zijn dan hun transitieve en onergatieve tegenhangers, zijn punctuele transitieve en onergatieve nomina actionis nog veel minder frequent. Ik neem aan dat alle punctuele gevallen creatieve vormingen betreffen en dat ze dus volgens de regels van het Nederlands niet mogelijk zijn. Aangezien de niet-punctuele onaccusatieve werkwoorden niet dermate sporadisch zijn dat ze te verwaarlozen zijn, neem ik aan dat deze combinatie in principe mogelijk is, maar dat om een andere reden minder onaccusatieve woorden geschikt zijn voor het zijn van nomina actionis. Wellicht dat dit te maken heeft met de afwezigheid van een agens. Voor nu concludeer ik het volgende: ge_{-N1} kan alleen voorkomen bij niet-punctuele werkwoorden en is het meest frequent bij transitieve en onergatieve werkwoorden.

Nu is het de vraag of de enquêteresultaten kunnen worden verklaard op basis van deze stelling. Op basis van onderstaande tabel 11 blijkt dit niet te kunnen.

Vraag	Testitem	Normaal gebruik	Creatief gebruik	Transitiviteit/ergativiteit	Punctueel?
1	Gejank	100%	0%	Onergatief	-
2	Geouwehoer	100%	0%	Onergatief	-
3	Geschater	100%	0%	Onergatief	-
4	Geknuffel	70%	30%	Transitief	-
5	Gelust	10%	90%	Transitief	+
6	Gevind	10%	90%	Transitief	+
7	Geherkauw	40%	60%	Transitief/onegatief	-
8	Hergekauw	50%	50%	Transitief/onegatief	-
9	Geherdenk	50%	50%	Transitief/onegatief	-
10	Geherkans	40%	60%	Transitief/onegatief	-
11	Gebekokstoof	50%	50%	Transitief	-
12	Gebelemmer	10%	90%	Transitief	-
13	Gebedrieg	20%	80%	Transitief	-
14	Geverheerlijk	10%	90%	Transitief	-
15	Geversier	20%	80%	Transitief	-
16	Geverbeter	10%	90%	Transitief	-
17	Gegeloof	0%	100%	Transitief/onegatief	+
18	Gegeniet	0%	100%	Onergatief	-
19	Gegebaar	0%	100%	Onergatief	-
20	Geontcijfer	60%	40%	Transitief	-
21	Geontvolg	30%	70%	Transitief	-
22	Geontdooi	50%	50%	Transitief/onaccusatief	-
23	Geërken	20%	80%	Transitief	+
24	Geërvaar	10%	90%	Transitief	+

Tabel 11: Resultaten van enquête 1 aangevuld met transitiviteit/ergativiteit en punctualiteit.

Ondanks dat er punctuele werkwoorden zijn die door (bijna) alle participanten als creatief zijn beoordeeld, zijn veel niet-punctuele werkwoorden ook creatief genoemd. Het ziet er dus naar uit dat de prefixen een grote rol spelen bij de beoordelingen van *ge*-*N1*-nominalisaties. Sterker nog, ze lijken *ge*-*N1*-nominalisaties moeizamer te maken. De enquêteresultaten lijken dus te suggereren dat het opeenvolgen van meerdere onbeklemtoonde prefixen tot problemen leidt, iets dat al eerder door Sybesma & Vanden Wyngaerd (1997, p. 214) is geopperd, en door Schultink et al. (1978, pp. 225-226) voor het specifieke geval van *ge*-. Kooij (2003, p. 8) betoogt echter dat dit niet klopt voor het Nederlands omdat ook vormen als *geoverwonnen* en *geaanvaard* uitgesloten zijn, terwijl hier geen sprake is van onbeklemtoonde prefixen. Ik vind dit echter een onjuiste aanname. Het niet voorkomen van *geoverwonnen* is geen bewijs tegen de stelling van Sybesma & Vanden Wyngaerd en Schultink et al., het laat hoogstens zien dat er nog een tweede constraint bestaat op het voorkomen van prefixen in het Nederlands¹⁴. Bovendien ligt de klemtoon in *overwinnen* en *aanvaarden* niet op de prefixen. Ik kom in 6.1.3 nog terug op de benadering die Sybesma & Vanden Wyngaerd en Schultink et al. aanhouden.

Het feit dat het iteratieve aspect alleen bij *ge*-*N1* een rol speelt, lijkt erop te wijzen dat in ieder geval *ge*-*N1* een apart prefix is. Dit hoeft echter niet per se het geval te zijn. Een andere mogelijkheid is dat alle gebruiksvormen van *ge*- het iteratieve aspect bij zich dragen, maar dat het om een of andere reden niet wordt gerealiseerd. Een mogelijke analyse hiervoor zou kunnen zijn dat *ge*- alleen iterativiteit bijdraagt als het woord waar het aan voorafgaat een werkwoord is, en dat het vervolgens wordt gecancelled door een ander aanwezig element. In voltooid deelwoorden zou het dan gecancelled kunnen worden door het participiumsuffix *-t/-d/-en*. Bij *ge*-*N2* en *ge*-*V2* is het basiswoord ook een werkwoord. Bij *ge*-*V2* is de infiniete vorm van het werkwoord karakteristiek, en het zou kunnen zijn dat het iteratieve aspect in deze omgeving niet wordt gerealiseerd. Dat lijkt me echter onwaarschijnlijk, aangezien andere Nederlandse affixen zoals *-el* en *-er*, die ook iteratief van aard zijn, wel ook infinitieven deze betekenis geven (Genootschap Onze Taal 1944, p. 1). Denk aan *prikkelen* (van *prikken*), *druppelen* (van *druppen*) en *badderen* (van *baden*). Verder is het ook lastig te verklaren waarom *ge*-*N2*-nominalisaties geen iteratieve lezing hebben. Qua vorm kunnen *ge*-*N1*- en *ge*-*N2*-nominalisaties identiek zijn; vergelijk *het grote gebouw* en *al dat gebouw*. Ook hier lijkt het niet aannemelijk dat het iteratieve aspect door een ander element wordt gecancelled. Kortom, het lijkt me niet aannemelijk dat de andere typen *ge*- ook inherent iteratief zijn. Overigens behandelen De Haas & Trommelen (1993, p. 83) de twee nominale subtypen als aparte prefixen. Ze noemen daarbij een tweede verschil dat ik nog niet eerder heb genoemd, namelijk dat nomina actionis geen meervoud kunnen krijgen.

Het ziet er dus naar uit dat de twee nominale subtypen twee verschillende prefixen betreffen.

6.1.2 Analyse van *ge*-*V1*

In sectie 5.2.2 heb ik de resultaten van de tweede enquête gepresenteerd en kort besproken. Hieronder herhaal ik voor het gemak de enquêteresultaten:

¹⁴ Namelijk de constraint die Kooij (2003, p. 5) zelf voorstelt: “An unstressed prefix cannot be left-adjoined to a verbal stem which has a prefix at the left edge that does not have the stress peak”.

	Absolute frequentie (gekozen / bevraagd)	Relatieve frequentie (gekozen / bevraagd)
be-	37 / 110	33,6%
er-	84 / 110	76,4%
ge-v ₂	4 / 110	3,6%
ont-	60 / 110	54,5%
ver-	54 / 110	49,1%
geher-	47 / 66	71,2%
herge-	55 / 66	83,3%

Tabel 9: Resultaten van enquête 2 per prefix.

Uit de tabel blijkt dat, net als in de eerste enquête, de voltooid deelwoorden met *her-* het beste zijn beoordeeld, gevolgd door *er-*. Voor *ont-* en *ver-* is het eindoordeel niet helemaal duidelijk. Voor *be-* en *ge-v₂*-werkwoorden lijkt te gelden dat de voltooid deelwoorden van deze woorden niet goed te combineren zijn met *ge-v₁*.

In de onderste twee rijen is te zien dat *herge-* vaker is gekozen dan *geher-*. Dit laat opnieuw zien dat de volgorde *herge-* goed mogelijk lijkt te zijn, terwijl het in de meeste normatieve bronnen niet wordt genoemd. Deze observatie komt overeen met de bevindingen van Kooij (2003, p. 8), die stelt dat *hergewaardeerd* als voltooid deelwoord geaccepteerd is. Ook Onze Taal (p. 31) schreef in 1961 een stukje over het verschijnsel. In het stuk wordt gezegd dat een zelfstandig *her-* niet bestaat, ook al lijkt het er in dit soort voorbeelden wel op. Wat ze voorstellen, is dat *her-* een soort ‘tegenaccent’ krijgt (aangezien het normaal *herwaardéren* is). Dit zou verklaren waarom er onduidelijkheid kan optreden bij het ‘kiezen’ van het toepasselijke voltooid deelwoord. Als de nadruk op *her-* ligt, is het immers vergelijkbaar met scheidbare werkwoorden, zoals *áánkomen*, dat *aangekomen* wordt. Ik neem voor nu ook aan dat de oorzaak voor het interessante verschijnsel bij *her-* ligt en niet bij *ge-*, en ik zal deze gevallen daarom verder buiten beschouwing laten¹⁵.

¹⁵ Overigens lijkt de verklaring die Onze Taal (1961) geeft nog niet voldoende te zijn, aangezien er nog andere observaties zijn die lijken te suggereren dat er een zelfstandig *her-* bestaat, zoals de ‘her te [...]’-gevallen. In (a) is hier een voorbeeld van te zien, afkomstig van Twitter.

(a) [...] Je ziet je eigen buurtje met andere ogen, en begint het toch een beetje **her te waarderen**.

(a) zou echter ook te verklaren kunnen zijn, namelijk als we aannemen dat *te* eigenlijk ook als een prefix functioneert. Broekhuis, Corver & Vos (2015, p. 70) hebben al laten zien dat er argumenten voor deze analyse zijn. Ik heb hieronder de voorbeelden die ze presenteren overgenomen.

- (b) Jan schijnt Marie graag <af> te <*af> halen.
- (c) Jan heeft Marie afgehaald/*geafhaald.
- (d) Jan schijnt dat boek <gelezen> te <*gelezen> hebben <gelezen>.

(b) en (c) laten zien dat *te* dezelfde zinspositie in lijkt te nemen als *ge-v₁*, en (d) laat zien dat *te* en *ge-* niet direct na elkaar lijken te kunnen komen (wat verwacht is, gezien de generalisatie dat twee onbeklemtoonde prefixen niet direct op elkaar volgen: *gebepreken). Een analyse als bovenstaande zou gevallen zoals (a) kunnen verklaren. In (a) staat *te* dan namelijk net als *ge-* tussen *her* en *waarderen*, volgend uit het feit dat *her-* voorop staat voor extra nadruk (zoals in Onze Taal 1961 is voorgesteld). Bovendien zijn gevallen van de soort *her te waarderen* minder frequent dan die van de soort *te herwaarderen*, net zoals dat *hergewaardeerd* minder frequent is dan *geherwaardeerd* (wat blijkt na enkele zoekopdrachten in het OpenSoNaR-corpus). Wel moet gezegd worden dat de analyse van *te* als prefix ook tegenargumenten kent, die ik hier niet [zie volgende pagina]

Overigens is het opvallend dat *geërvaard* veel vaker gekozen is dan *geërvaren* (zie de bijlagen 4 en 5), namelijk 36 keer tegenover 3 keer. Dit is, zoals eerder gezegd, opmerkelijk omdat het standaardparticipium *ervaren* is. Misschien heeft dit te maken met de combinatie van *ge-* en de verschillende deelwoordsuffixen. De combinatie *ge...t/d* komt veel meer voor in het Nederlands dan de combinatie *ge...en*. Ik zal deze kwestie verder buiten beschouwing laten.

6.1.3 Vergelijking van de enquêteresultaten

In 5.1.2 en 5.2.2 zijn op basis van de resultaten van beide enquêtes twee rangschikkingen gepresenteerd van de onderzochte prefixen. Ik herhaal ze hieronder.

(72)

<i>her-/ont-</i>	<i>be-</i>	<i>ver-</i>	<i>er-</i>	<i>ge-v₂</i>
------------------	------------	-------------	------------	-------------------------

(78)

<i>her-</i>	<i>er-</i>	<i>ont-</i>	<i>ver-</i>	<i>be-</i>	<i>ge-v₂</i>
-------------	------------	-------------	-------------	------------	-------------------------

We zien dat de rangschikkingen niet geheel overeenkomen. Zo zijn nomina actionis die zijn afgeleid van werkwoorden met *er-* over het algemeen beoordeeld als creatieve gevallen, terwijl voltooid deelwoorden met *er-* na *her-* duidelijk het best beoordeeld zijn. De enige duidelijke overeenkomsten tussen *ge-N₁* en *ge-V₁* zijn de twee uitersten: het best/meest normaal beoordeelde *her-* en het slechtst/meest creatief beoordeelde *ge-v₂*. Dat *her-* het best met *ge-* gecombineerd kan worden is een argument voor de aanname van Sybesma & Vanden Wyngaerd (1997) en Schultink et al. (1978); *her-* is een prefix dat tegenaccent kan krijgen en kunnen we dus beschouwen als een (gedeeltelijk) beklemtoond prefix. Hierdoor geldt de constraint dat onbeklemtoonde prefixen niet op elkaar kunnen volgen dus niet (in alle gevallen) voor *her-*. Dat *ge-v₂* bij uitstek het slechtst is beoordeeld suggereert dat prefixverdubbeling ongewenst is¹⁶.

Afgezien van *her-* en *ge-v₂* zijn er geen duidelijke overeenkomsten tussen *ge-N₁* en *ge-V₁*. De posities van *be-* en *er-* in de twee rangschikkingen zijn zelfs tegenovergesteld. Ik durf op basis van deze verschillen niet te stellen dat dit laat zien dat *ge-N₁* en *ge-V₁* verschillende prefixen zijn. Zo is in de resultaten van de eerste enquête te zien dat *be-* gemiddeld gezien meer beoordeeld is als creatief gebruik dan als normaal gebruik, ondanks dat het in de rangschikking op de tweede plek staat. Dit vertoont dus juist weer overeenkomsten met de beoordeling van *be-*participia in de tweede enquête. Toch is het opvallend hoe vaak de participia met *er-* in de tweede enquête zijn gekozen terwijl ze in de eerste enquête door vrijwel alle respondenten zijn aangegeven als gevallen van creatief gebruik. Dit lijkt er toch op te wijzen dat er een verschil bestaat tussen de twee prefixen wat betreft combinatiemogelijkheid met *er-*.

Het lijkt mij belangrijk om op te merken dat de hogere percentages voor vooral *her-* en *er-* in de tweede enquête niet laten zien dat *ge-v₁* beter te combineren is met andere onbeklemtoonde prefixen. In de tweede enquête werden de respondenten immers gedwongen te kiezen, waardoor het vanzelfsprekend is dat enkele prefixen een hoog

uitvoerig zal bespreken. Het is in ieder geval duidelijk dat er manieren zijn om zelfstandig ogend *her-* te analyseren, en dat dat ook nog (uitgebreider) moet gebeuren.

¹⁶ In ieder geval fonologisch gezien. Syntactisch/morfologisch gezien is dit nog niet te zeggen, aangezien het wellicht verschillende prefixen betreft.

percentage hebben gekregen.

Kortom, de enquêteresultaten kunnen op zichzelf geen doorslaggevend antwoord geven op de hoofdvraag.

6.2 De etymologie van *ge-*

Zoals in de probleemstelling al voorbij is gekomen, bestaan er nog altijd onzekerheden over de etymologie van *ge-*. De etymologie kan echter van belang zijn bij het beantwoorden van de hoofdvraag. In dit hoofdstuk probeer ik daarom een antwoord te vinden op de vierde deelvraag.

De theorie die de meeste aanhangers lijkt te hebben, is de *cum*-theorie. *Ge-* zou afstammen van het Latijnse *cum*, dat ‘samen’ of ‘met’ betekende. Onder andere het WNT (De Vries et al. 1882-1998) gaat hier tegenin door te zeggen dat deze verwantschap niet te rijmen valt met de klankwetten. Het is echter al voorgesteld door verschillende auteurs (o.a. De Vries, De Tollenaere & Mulder 1971; Van Veen & Van der Sijs 1997; Philippa et al. 2003-2009) dat voor de problemen met de klankwetten wel verklaringen te bedenken zijn, zoals een uitzondering op grammatische wisseling in de anlaut. Bovendien vormen de vormelijke overeenkomsten tussen het Germaanse *ga-mains* (‘gemeen’) en het Latijnse *com-munis* een sterk argument ten gunste van de *cum*-theorie (Van Haeringen 1936; De Vries, De Tollenaere & Mulder 1971), iets dat ook het WNT, een tegenstander van de theorie, toegeeft. Verder is het niet onwaarschijnlijk dat de oorspronkelijke betekenis ‘samen’/‘met’ was, aangezien we deze op verschillende punten nog terug lijken te kunnen zien. Tabel 7 is hieronder herhaald.

Type	Voorbeeld	Derivatie/Inflexie	Productiviteit	Betekenisaspect	Aanwezigheid in het Fries
ge-N1	<i>Gezeur</i>	Derivatie; V > N	Productief	Iteratief	Aanwezig
ge-N2a	<i>Gebouw</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
ge-N2b	<i>Gevaar</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
ge-A1a	<i>Gestreept</i>	Derivatie; N > A	Weinig productief	‘voorzien van’	Afwezig
ge-A1b	<i>Geraffineerd</i>	Derivatie; (V) > A	Weinig productief	‘voorzien van’	Afwezig
ge-A2a	<i>Gezond</i>	Derivatie; A > A	Improductief	-	Afwezig
ge-A2b	<i>Geheel</i>	Derivatie; A > A	Improductief	Volledigheid	Afwezig
ge-Adv	<i>Getweeën</i>	Derivatie; Num > Adv	Enigszins productief	Collectief	Woorden van dit type komen niet voor
ge-v1	<i>Gewerkt</i>	Inflexie	Productief	Voltooiing	Afwezig
ge-v2	<i>Gebruiken</i>	Derivatie; V > V	Improductief	-	Afwezig
ge...te	<i>Gebergte</i>	Derivatie; N > N	Improductief	Collectief	Afwezig

Tabel 7: Bijgewerkt overzicht van alle gebruiksvormen van het prefix *ge-*.

Ten eerste zijn *ge-Adv* en *ge-* in het circumfix *ge...te* collectiviserend, wat overeenkomt met de oorspronkelijke betekenis van *cum*. Bij het eerste type kunnen de woorden (zoals *getweeën*) zelfs vervangen worden door *met z'n tweeën*, waar *met* expliciet aanwezig is. Bij *ge...te* betekent *gebergte* iets als ‘de bergen samen’. We hebben in hoofdstuk 4 gezien dat *ge-* in het Fries uit het circumfix kan worden gelaten. Toch neem ik aan dat het *ge-* is dat de collectieve

betekenis bijdraagt. Meerdere bronnen (Booij 2002; Philippa et al. 2003-2009; Van der Wouden 2020) geven namelijk aan dat er ook voorbeelden zijn (zoals *gebroeders*) waarbij *-te* afwezig is. Bovendien lijkt het me aannemelijker dat *-te* in het Fries de betekenisbijdrage op zich heeft genomen of dat *ge-* er nog onzichtbaar aanwezig is, dan dat *-te* ook in het Nederlands de betekenis bijdraagt in plaats van *ge-*, aangezien alle etymologische bronnen die woorden als *gebergte* meenemen de betekenisbijdrage toeschrijven aan *ge-*. Naast *ge-Adv* en *ge...te* zijn ook in de pseudodeelwoorden nog sporen te laten zien van ‘samen’/‘met’; de betekenissen ‘voorzien van strepen’, ‘voorzien van talent’, ‘voorzien van titel’ et cetera bij *gestreept*, *getalenteerd* en *getiteld* kun je ook omschrijven als ‘met strepen’, ‘met talent’ en ‘met een titel’.

Het blijft dan echter de vraag of ook echt alle typen *ge-* deze zelfde oorsprong kennen. Zo is het lastig om de overgang van ‘samen’/‘met’ naar de voltooiingsbetekenis voor te stellen. Postma (2002, p. 207) noemt voor het Middelnederlands nog een ander type *ge-*, dat niet meer voorkomt in het Modern Nederlands. Hij noemt dit gebruik syntactisch, omdat het afhankelijk is van de syntactische context. Een Middelnederlands voorbeeld dat hij geeft heb ik overgenomen in (89).

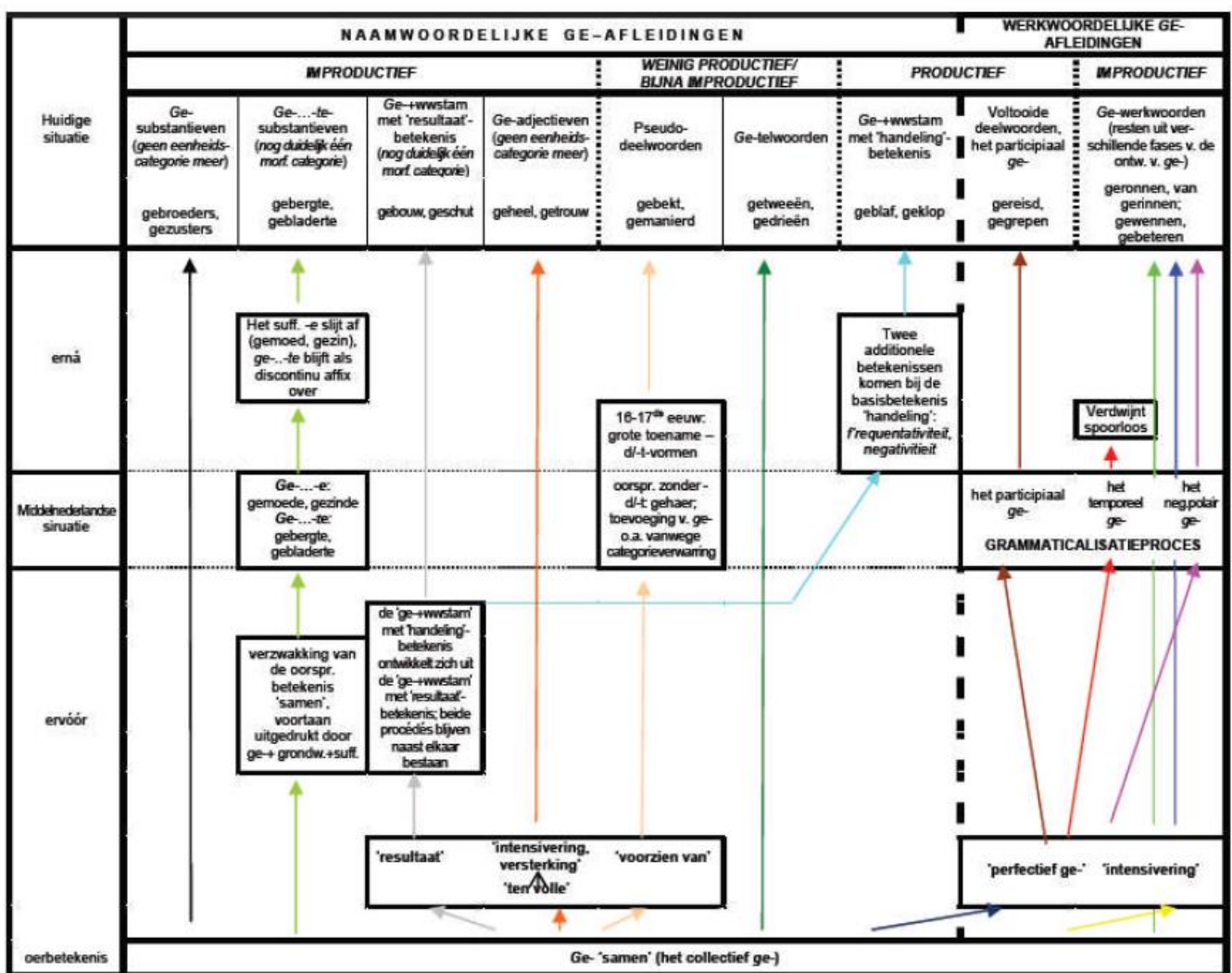
(89) Van eenen goeden boem en kan niet dan goede vruchten **ghecomen**.

Postma concludeert dat *ge-* hier functioneerde als negatief-polair element. Ook dit lijkt lastig te verenigen met de andere functies van het prefix. Talasi (2009, p. 308) presenteert echter na uitvoerig diachroon en synchroon onderzoek naar *ge-* een gedetailleerd overzicht van het prefix *ge-* door de eeuwen heen, dat ik op de volgende pagina heb overgenomen als figuur 8. Talasi beargumenteert dat alle (sub)typen die we nu kennen afkomstig zijn van het prefix met de betekenis ‘samen’. Ook de typen waarvan ik het lastig vond om te bepalen of ze dezelfde oorsprong hebben als de (sub)typen waarin de betekenis ‘samen’/‘met’ nog te herkennen is, namelijk *ge-N1*, *ge-N2a*, *ge-N2b*, *ge-A2a*, *ge-A2b*, *ge-V1* en *ge-V2* (en het Middelnederlandse type dat Postma onderscheidt), stammen volgens haar schema af van het ‘proto’-*ge-*. *Ge...te*¹⁷ en *ge-Adv* stammen volgens Talasi direct af van het oorspronkelijke prefix. Dat wil zeggen dat ze niet zijn voortgekomen uit andere betekenissen van het prefix die in de ontwikkeling van het Nederlands ontstaan. De pseudodeelwoorden (*ge-A1*) zijn ontstaan via een tussenstap waarbij de oerbetekenis werd uitgebreid naar ‘voorzien van’. De *ge-A2*-adjectieven zijn ook ontstaan via zo’n tussenstap waarbij de betekenis van het basiswoord werd versterkt. *Ge-V1* en *ge-V2* stammen volgens Talasi’s analyse beide af van het ‘perfectieve *ge-*, dat in het Middelnederlands nog duidelijk functioneel was maar wiens functie inmiddels door andere prefixen is overgenomen. Denk hierbij aan prefixen als *be-* (in *behalen*) en *op-* (in *opeten*). Talasi concludeert dat *ge-V1* onder andere door het standaardisatieproces bewaard is gebleven en dat de werkwoorden met *ge-V2* overblijfselen zijn van het perfectieve *ge-* en bijvoorbeeld het negatief-polaire *ge-*. Verder stammen beide subtypen van *ge-N2* af van de

¹⁷ Talasi rekent woorden als *gebroeders* en *gezusters* niet tot *ge...te*, wat ik op basis van Philippa et al. (2003-2009) en Booij (2002, p. 119) wel heb gedaan (zie sectie 3.6). Voor Talasi’s analyse valt ook iets te zeggen, aangezien er geen aanwijzingen zijn dat er ooit, vóór de eventuele afslijting van *-te*, een vorm gelijk aan *gebroederte* is geweest (De Vries et al. 1882-1998; De Vries, De Tollenaere & Mulder 1971; Van Veen & Van der Sijs 1997). Omdat deze kwestie verder niet cruciaal is bij de bespreking van de etymologie (aangezien *gebroeders* hoe dan ook enigszins direct afstamt van het oer-*ge-*), laat ik het voor nu buiten beschouwing.

'resultaat'-lezing van *ge-*, die samenhangt met de perfectieve lezing (Talasi 2009, p. 162 op basis van De Vries et al. 1882-1998); beide drukken een vorm van voltooiing uit. Talasi (p. 35) laat zien dat dit gebruik van *ge-* al voorkwam in het Gotisch; *gafilh* betekende letterlijk 'het resultaat van het graven', wat we nu zouden beschrijven als 'begrafenis'. Dit kennen wij nog altijd in bijv. *gebouw* en *gebakje*. Later heeft er betekenisuitbreiding plaatsgevonden waardoor er ook *ge-*afleidingen ontstonden die niet per se een resultaat uitdrukten. Zo kon *ge-* langzamerhand ook de handeling zelf uitdrukken, in plaats van het resultaat ervan. Het Vroegmiddelnederlandse voorbeeld *gheclach* 'geklaag' laat dit zien (Talasi, p. 184). *Ge-N1* is dus volgens Talasi's analyse ontstaan uit *ge-N2*, wat ook te zien is in figuur 8.

Ik beschouw de zojuist besproken benadering als aannemelijk, aangezien het inzichtelijk maakt hoe de verschillende (sub)typen van *ge-* dezelfde oorsprong gehad kunnen hebben, wat toch door veel etymologische bronnen is voorgesteld.

Figuur 8: Schema 12 uit Talasi 2009 (p. 308).

6.3 Verschillende soorten affixen: *ge-*v

Het verschil tussen *ge-v1* en *ge-v2* is groot; de een is een geval van inflexie, de ander van derivatie. De tweede variant komt volgens Postma (2002, p. 207) overeen met andere prefixen zoals *be-*, aangezien het net als *be-* een essentieel onderdeel van het werkwoord zelf is. Dit komt overeen met wat Boone (2009, p. 34) zegt over het verschil tussen lexicale en

syntactische¹⁸ prefixen. Hij schrijft dat *be-*, dat hij beschouwt als een lexicaal affix (wat overeenkomt met wat Postma zegt over *be-*), al in het lexicon aan V wordt bevestigd, aangezien het de ariteit van een werkwoord kan veranderen. Ik neem Boones voorbeelden die dit illustreren hieronder over:

(90) Ik spreek.

(91) Ik **be**-spreek een probleem.

Be- zorgt er hiervoor dat het werkwoord een extra argument neemt. Reinhart & Siloni (2005, p. 398) zeggen het volgende over ariteitsoperaties: 'Universal Grammar allows thematic arity operations to apply in the lexicon or in the syntax.' Vervolgens laten ze zien dat ariteitsoperaties in het Nederlands in het lexicon plaats lijken te vinden, en niet in de syntaxis. Hieruit kan dus geconcludeerd worden dat prefixen als *be-* inderdaad lexicale affixen kunnen worden genoemd. In tegenstelling tot *be-* wordt *ge-* door Boone beschouwd als een syntactisch affix¹⁹. *Ge-V1* kan namelijk het zogenaamde IPP²⁰-effect veroorzaken, een syntactisch verschijnsel dat al kort in hoofdstuk 4.1.1 voorbij is gekomen. Op de vraag waarom we aannemen dat *ge-V1* dat effect kan veroorzaken, kom ik zo terug. Eerst zal ik kort iets over het IPP-effect zeggen. Hieronder is het IPP-effect geïllustreerd.

(92) Ze heeft geleerd.

(93) *Ze heeft geleerd dansen.

(94) Ze heeft **leren** dansen.

Bij het IPP-effect wordt het werkwoord niet als voltooid deelwoord maar als infinitief gerealiseerd wanneer het een andere infinitief als complement neemt (Hinterhölzl 2009, p. 191). Zoals is gebleken in hoofdstuk 4.1.1, ontbreekt het IPP-effect in sommige dialecten van het Nederlands. Opmerkelijk genoeg lijkt het IPP-effect niet voor te komen als *ge-V1* afwezig is in het betreffende dialect. Vandaar dat *ge-V1* een trigger lijkt te zijn voor het IPP-effect. Boone (2009, p. 34) betoogt dat het niet aannemelijk is dat *ge-* in het lexicon al aan V wordt gekoppeld, omdat het dan niet te verklaren zou zijn hoe *ge-*, inmiddels al onderdeel van het M-woord, in de syntaxis nog steeds een syntactisch verschijnsel als het IPP-effect zou kunnen veroorzaken. De analyse van Boone kan vervolgens ook uitleggen waarom *ge-V1* door *be-* wordt geblokkeerd en niet andersom; *be-* is al onderdeel van het M-woord op het moment dat het in de syntaxis komt, en kan dus niet meer door *ge-* geblokkeerd worden. Ditzelfde geldt dan ook voor *ge-V2*; dit prefix is ook al onderdeel van het woord zelf, zoals *gebeuren*, en kunnen we dus ook beschouwen als lexicaal affix. Dit verklaart waarom *ge-V2* wel *ge-V1* kan blokkeren, maar niet andersom. Als *ge-V2* al onderdeel van het M-woord is, kan het niet meer door *ge-V1* geblokkeerd worden, aangezien dat in de syntaxis zou moeten gebeuren (en dat kan dus niet bij lexicale affixen omdat die al in de interne structuur van het werkwoord zitten). Het feit dat het onderscheid tussen lexicale en syntactische affixen ook van toepassing is op *ge-*, suggereert dat we te maken hebben met verschillende prefixen.

¹⁸ Wat Boone (2009) syntactisch noemt, is het gebruik van *ge-* dat Postma (2002) morfologisch noemt (namelijk *ge-V1*).

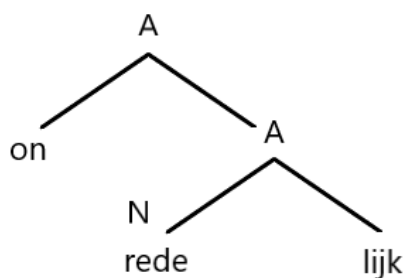
¹⁹ Boone gaat alleen in op wat in deze scriptie *ge-V1* wordt genoemd.

²⁰ Infinitivum pro participio.

6.4. De positie van *ge-* in de morfologische structuur

Een kwestie waar ik tot nu toe geen aandacht aan heb besteed, is de morfologische structuur van woorden met bepaalde (sub)typen van *ge-*. We zijn namelijk meerdere (sub)typen tegengekomen waarbij *ge-* de categorie van het basiswoord verandert. In tabel 7 is te zien dat dit hoe dan ook geldt voor *ge-N1*, *ge-A1a* en *ge-Adv*. Bij *ge-N2a* en *ge-N2b* is het afhankelijk van het basiswoord, dat in sommige gevallen al een substantief is. *Ge-A1b* laat ik voor nu buiten beschouwing aangezien de basiswoorden van deze adjectieven (verbale) Franse leenwoorden zijn. Voor de andere vijf subtypen die ik heb genoemd geldt dat het categoriebepalende prefixen zijn. Dit lijkt een probleem te zijn voor de Right-hand Head Rule (Williams 1981). In deze paragraaf zoek ik uit of dit ook het geval is.

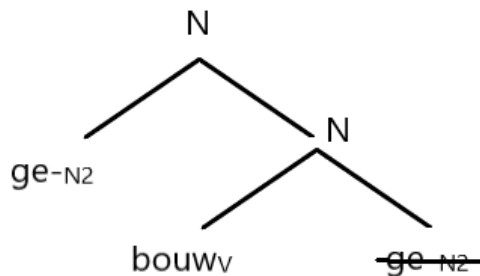
De Right-hand Head Rule is een morfologische regel die zegt dat het meest rechter morfeem in de morfologische structuur het hoofd van dat woord is en dat dit hoofd de eigenschappen van het woord bepaalt (denk aan lexicale categorie en geslacht) (Williams 1981, pp. 248-249). Williams merkt op dat in het Engels suffixen meestal de categorie van een woord bepalen, terwijl prefixen dit niet doen. Voor het Nederlands illustreer ik dit met de structuur van het adjectief *onredelijk* in figuur 9.

Figuur 9: Morfologische structuur van *onredelijk*.

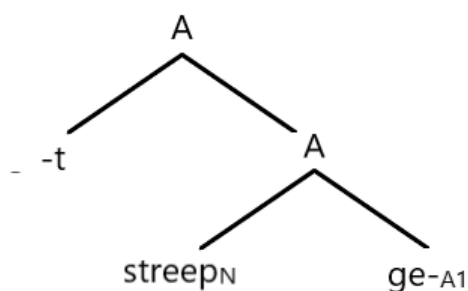
Zoals te zien is in de structuur, is *onredelijk* een afleiding van het adjectief *redelijk*, dat op zijn beurt afgeleid is van het substantief *rede* (Philippa et al. 2003-2009). Het suffix *-lijk* is het hoofd van *redelijk* en bepaalt hier dan ook dat het woord een adjectief is. *Redelijk* is vervolgens het hoofd over *on-*. Dit komt overeen met de Right-hand Head Rule. We hebben echter gezien dat er in het Nederlands prefixen zijn die wel degelijk categoriebepalend zijn; zoals ik aan het begin van deze paragraaf al noemde zijn *ge-N1*, *ge-A1a* en *ge-Adv*, *ge-N2a* en *ge-N2b* hier voorbeelden van. Ook *be-*, *ont-* en *ver-* kunnen overigens categoriebepalend zijn (Trommelen & Zonneveld 1986, pp. 161-162): *be-lichaam_N-en*, *ont-hoofd_N-en* en *ver-fraai_A-en*. Deze zal ik verder buiten beschouwing laten. De vraag is of de categoriebepalende (sub)typen van *ge-* een probleem zijn voor de Right-hand Head Rule. Booij (2002, p. 88) concludeert op basis van de prefixen die ik zojuist noemde als tegenvoorbeelden dat de regel voor het Nederlands geen goede generalisatie is wat affigering betreft. Dit lijkt mij echter wat voorbarig en ik zou dan ook willen voorstellen dat de regel wel behouden kan worden. Voor mijn voorstel moeten we dan wel twee aannames doen. Ten eerste moeten we aannemen dat Williams' claim (1981, p. 249) dat prefixen nooit in hoofdpositie staan, onjuist is. Daarnaast is het belangrijk om aan te nemen dat de morfologische processen op dezelfde manier plaatsvinden als syntactische processen. Oftewel, zoals Baker (1985, p. 1) het door hem geïntroduceerde Mirror Principle beschrijft: morfologie en syntaxis zijn twee aspecten van één proces. Dit is belangrijk omdat het probleem dat lijkt te bestaan met de Right-hand

Head Rule kan worden opgelost door aan te nemen dat *ge-* uit zijn basispositie verplaatst (net zoals er verplaatsing optreedt bij syntactische processen). Ik stel namelijk voor dat *ge-* net als categoriebepalende suffixen zijn basispositie onder in de structuur heeft in de hoofdpositie, en dat het vervolgens naar boven verplaatst waardoor het vóór het basiswoord terecht komt. Zie figuur 10 hieronder, waarin ik de structuur van het substantief *gebouw* met *ge-N2* heb weergegeven.

Figuur 10: Morfologische structuur van *gebouw*.

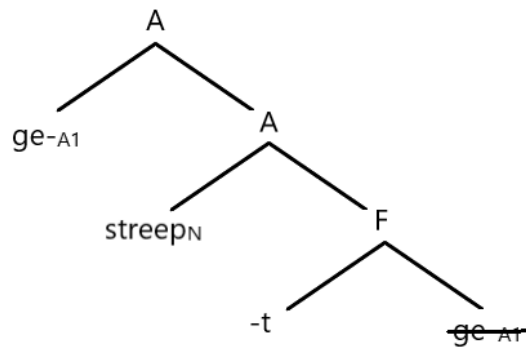
De vraag is wat de reden is voor de verplaatsing van *ge-*. De verklaring die ik voorstel is dat deze verplaatsing verplicht moet plaatsvinden omdat in het lexicon beschreven staat dat *ge-* een prefix is en dus aan het basiswoord vooraf moet gaan. De structuur in figuur 10 kan vervolgens ook voor de meeste andere categoriebepalende typen *ge-* worden gegeven. Ook in het geval van *getweeën* met *ge-Adv* neem ik deze structuur aan, omdat ik me baseer op Talasi (2009, p. 74) die zegt dat het basiswoord *tweeën* is, waarbij *-en* een inflectioneel restant is. Alleen voor de pseudodeelwoorden (*ge-A1*) moet een uitgebreidere structuur bestaan, aangezien er bij deze woorden ook sprake is van een aanwezig suffix, net als bij participia. Ik beschouw de onderliggende morfologische structuur van de pseudodeelwoorden en participia als gelijk (afgezien van de lexicale categorie van de basiswoorden). Een mogelijke basisstructuur van het pseudodeelwoord *gestreept* is te zien in figuur 11.

Figuur 11: Mogelijke basisstructuur van *gestreept*.

Als we aannemen dat *ge-* hier naar boven verplaatst zoals bij *gebouw*, krijgen we *getstreep*, wat uiteraard een onacceptabele vorm is. Er is nog een verplaatsing nodig, want *-t* is een suffix en kan dus niet voor het basiswoord staan. *-t* kan echter niet naar beneden verplaatsen aangezien verplaatsing altijd naar links moet plaatsvinden, en *streep* hoeft zelf niet naar boven te verplaatsen omdat er geen reden is om aan te nemen dat er een probe-goalrelatie bestaat tussen *streep* en *-t*. Dit levert een probleem op. Nu zijn er drie mogelijke oplossingen.

Ten eerste kan het zijn dat er toch een probe-goalrelatie tussen *streep* en *-t* bestaat. Hiervoor moet eerst duidelijk zijn welke features het deelwoordsuffix precies bevat die *ge-* niet al kan overdragen. Aangezien hiervoor naar mijn weten nog geen duidelijk antwoord is, laat ik deze verklaring voor nu achterwege. Ten tweede kunnen we aannemen dat *ge-V1* en *ge-A1* eigenlijk onderdeel zijn van twee circumfixen. Dan zou de structuur er als volgt uit kunnen zien:

Figuur 12: Mogelijke structuur van het adjectief *gestreep*²¹.

Het is mij echter nog niet duidelijk of we het als circumfix moeten beschouwen. Broekhuis, Corver & Vos (2015, p. 73) doen dit wel, maar aangezien in de kaarten in hoofdstuk 4.1.1 te zien is dat in sommige gevallen *ge-* afwezig is en in andere gevallen *-t/-d/-en* afwezig is²², is er ook iets voor te zeggen dat er geen sprake is van een circumfix maar van twee losse affixen. De derde mogelijke oplossing is dat de structuur zoals weergegeven in figuur 11 aankomt bij PF en dat daar tijdens het linearisatieproces alsnog verplaatsing van het basiswoord (hier *streep*) plaatsvindt zodat de morfemen in de juiste positie staan. Gezien de lengte van deze scriptie laat ik dit vraagstuk open voor toekomstig onderzoek. Het is in ieder geval duidelijk dat de Right-hand Head Rule niet per se verworpen hoeft te worden. Er zijn zeker mogelijke analyses voor het bestaan de regel in het Nederlands, ook met categoriebepalende prefixen.

Wat de typen *ge-* betreft die niet categoriebepalend zijn: deze hoeven niet per se hoofden te zijn. Er zijn twee mogelijke analyses. De eerste is dat ze geen hoofden zijn en dat het basiswoord bepaalt wat de lexicale categorie van het woord is. In dit geval hebben de niet-categoriebepalende typen *ge-* dezelfde positie in de morfologische structuur als de meeste andere Nederlandse prefixen. De tweede mogelijkheid is dat alle typen *ge-* in hoofdposities staan. Een definitieve uitspraak durf ik hier niet over te doen, maar gezien het feit dat prefixen die niet categoriebepalend zijn (en dat geldt voor de meeste) doorgaans niet worden geïnterpreteerd als hoofden, beschouw ik de eerste mogelijkheid als het meest aannemelijk.

Dan nu nog kort de structuur van de Friese tegenhangers waarin *ge-* ontbreekt. Opvallend genoeg is in tabel 7 te zien dat bijna alle typen van *ge-* die in het Fries afwezig zijn niet-categoriebepalend zijn. Dit suggereert dat *ge-N1*, *ge-N2a* en *ge-N2b* aanwezig zijn in het Fries omdat *ge-* ook hier als categoriebepalend hoofd optreedt. De enige uitzondering vormt *ge-A1*. In hoofdstuk 3 noemde ik echter al dat de pseudodeelwoorden niet erg frequent lijken te zijn in het Fries en dat de pseudodeelwoorden die in het Fries voorkomen vooral

²¹ F verwijst naar een niet-gespecificeerd functioneel hoofd.

²² In figuur 1 is dit bijvoorbeeld te zien; vergelijk *wild* en *gewoll*.

hollandismen lijken te zijn. Als het klopt dat alle in het Fries aanwezige pseudodeelwoorden ontleend zijn aan het Nederlands, vormt *ge*-_{A1} niet langer een uitzondering. *Gestreept* wordt dan niet zoals in het Nederlands geïnterpreteerd als een afleiding van het substantief *streep* omdat het als adjectief is ontleend, en dus hoeft *ge*- er niet op te treden als categoriebepalend hoofd.

6.5 Samenvatting en eindbesluit

In deze scriptie hebben we veel verschillende verschillen en overeenkomsten gezien tussen de verschillende gebruiksvormen van *ge*-. In deze paragraaf neem ik alle bevindingen samen en beantwoord ik de hoofdvraag van de scriptie.

In hoofdstuk 3 hebben we gezien welke verschillende functies het prefix *ge*- allemaal kent in het hedendaagse Nederlands. Uiteindelijk heb ik elf verschillende (sub)typen onderscheiden. Een eerste opvallende bevinding die ik in dit hoofdstuk heb gedaan is dat niet ieder type *ge*- dezelfde categorieën woorden vormt. Verschillende gebruiksvormen van *ge*- zijn of waren in staat uit woorden van een andere lexicale categorie substantieven, adjectieven en bijwoorden te vormen. Verder hebben we gezien dat bepaalde typen een betekenisaspect bijdragen, wat zelfs bij enkele improductieve typen nog te herkennen is. Bij andere is het niet meer te herkennen.

In hoofdstuk 4 heb ik de distributie van de verschillende typen *ge*- bekeken, waarbij ik vooral heb gefocust op het Fries. Uit de resultaten is gebleken dat de meeste subtypen afwezig zijn in het Fries. Dit betreft alleen de typen die in hoofdstuk 3 niet-categoriebepalend zijn gebleken. *Ge*-_{A1} lijkt hier een uitzondering op; dit type is wel categoriebepalend maar is afwezig in het Fries. Ik ga er echter van uit dat dit geen uitzondering is omdat de *ge*-_{A1}-adjectieven die in het Fries voorkomen hollandismen zijn en niet geïnterpreteerd hoeven te worden als adjectieven afgeleid van substantieven, waardoor *ge*- er niet als categoriebepalend hoofd hoeft te fungeren.

In hoofdstuk 5 heb ik de twee afgenomen enquêtes toegelicht, waarvan ik de resultaten heb besproken en vergeleken in paragraaf 6.1. Hieruit is gebleken dat *ge*-_{N1} en *ge*-_{V1} niet dezelfde rangschikking lijken te vertonen wat betreft de aanvaardbaarheid van combinaties met andere onbeklemtoonde prefixen. De enige overeenkomsten zijn dat *her*- bij beide het 'best'/'normaalst' is beoordeeld en *ge*-_{V2} het 'slechtst'/'creatiefst'. Beide resultaten lijken echter niet veel over *ge*- zelf te zeggen; het eerste is te verklaren door de eigenschap van *her*- dat het tegenaccent kan krijgen en het tweede door de (fonologische) verdubbeling van *ge*-, en door het feit dat het lexicale prefix *ge*-_{V2} het syntactische prefix *ge*-_{V1} blokkeert, zoals besproken in sectie 6.3. Verder lijken de resultaten te suggereren dat *ge*-_{N1} beter te combineren is met *be*- dan *ge*-_{V1} en dat *ge*-_{V1} op zijn beurt beter dan *ge*-_{N1} te combineren is met *er*-. Vooral dit laatste is wel een opvallende bevinding. Ondanks dat wegens de vraagstelling enkele percentages bij de tweede enquête sowieso hoger liggen, is het verschil bij *er*- wel erg groot; in de eerste enquête werd het in slechts 15% van de gevallen als normaal gebruik beoordeeld terwijl men het in de tweede enquête in 76,4% koos (wanneer geplaatst tegenover participia met de andere prefixen). Dit zou op een verschil tussen de twee prefixen kunnen wijzen.

In de eerdere paragrafen van dit hoofdstuk heb ik ten slotte geconcludeerd dat er (nog meer) opvallende verschillen bestaan tussen de verschillende typen *ge*-. Zo lijkt het

onaannemelijk dat het iteratieve aspect van ge_{-N1} ook aanwezig is bij de andere typen en dat het op een of andere manier niet tot uiting komt. Ook hebben we gezien dat het feit dat bepaalde typen van ge - categoriebepalend zijn terwijl andere dat niet zijn, mogelijk verschillende morfologische structuren oplevert. Verder onderzoek is nodig om hier een goed onderbouwde uitspraak over te kunnen doen.

Samenvattend: er lijken meer verschillen tussen de typen ge - te bestaan dan overeenkomsten. Verschillen zijn niet per definitie problematisch; verschillende gebruiksvormen van één prefix kunnen uiteraard ook andere eigenschappen vertonen. Toch lijkt het er naar mijn mening op dat er niet langer sprake is van één prefix ge -. Ook een analyse dat de categoriebepalende en de niet-categoriebepalende typen samen twee verschillende prefixen vormen gaat niet op. Binnen die twee groepen bestaan er namelijk ook te veel verschillen die niet zomaar te verklaren zijn. Neem de twee nominale typen van ge -. Ondanks dat alle ge -nominalisaties de eigenschap hebben dat ze allemaal samengaan met het lidwoord *het*, maakt het iteratieve aspect van ge_{-N1} de analyse dat ze één prefix zijn problematisch. De overeenkomst tussen de twee kan echter wel verklaard worden. Zoals we in 6.2 hebben gezien, heeft Talasi (2009) betoogd dat ge_{-N1} is ontstaan uit ge_{-N2} na betekenisuitbreiding. Het is dus goed mogelijk dat ge_{-N2} daarom net als ge_{-N1} de eigenschap heeft dat het onzijdige substantieven vormt.

Kortom, ik concludeer dat de meeste gebruiksvormen van ge - tegenwoordig als verschillende prefixen moeten worden gezien. Ik baseer me op Talasi's (2009) onderzoek en stel dat ze allemaal dezelfde oorsprong kennen, maar dat ze zich onder andere door betekenisuitbreiding dusdanig als verschillende prefixen hebben ontwikkeld dat ze niet meer als varianten van één prefix kunnen worden beschouwd. Wel neem ik subtypen nog bij elkaar omdat ze te weinig verschillen vertonen om die ook apart te kunnen nemen. Mijn definitieve indeling van de Nederlandse prefixen ge - ziet er als volgt uit:

Type	Subtype	Voorbeeld	Derivatie/Inflexie	Productiviteit	Betekenisaspect	Aanwezigheid in het Fries
ge_{-N1}	-	<i>Gezeur</i>	Derivatie; V > N	Productief	Iteratief	Aanwezig
ge_{-N2}	ge_{-N2a}	<i>Gebouw</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
	ge_{-N2b}	<i>Gevaar</i>	Derivatie; V/N > N	Improductief	-	Aanwezig
ge_{-A1}	ge_{-A1a}	<i>Gestreept</i>	Derivatie; N > A	Weinig productief	'voorzien van'	Afwezig
	ge_{-A1b}	<i>Geraffineerd</i>	Derivatie; (V) > A	Weinig productief	'voorzien van'	Afwezig
ge_{-A2}	ge_{-A2a}	<i>Gezond</i>	Derivatie; A > A	Improductief	-	Afwezig
	ge_{-A2b}	<i>Geheel</i>	Derivatie; A > A	Improductief	Volledigheid	Afwezig
ge_{-Adv}	-	<i>Getweeën</i>	Derivatie; <u>Num</u> > Adv	Enigszins productief	Collectief	Woorden van dit type komen niet voor
ge_{-v1}	-	<i>Gewerkt</i>	Inflexie	Productief	Voltooiing	Afwezig
ge_{-v2}	-	<i>Gebruiken</i>	Derivatie; V > V	Improductief	-	Afwezig
$ge_{-...te}$	-	<i>Gebergte</i>	Derivatie; N > N	Improductief	Collectief	Afwezig

Tabel 12: Definitieve indeling van de verschillende Nederlandse prefixen ge - en hun subtypen.

7. Conclusie & discussie

In deze scriptie heb ik onderzoek gedaan naar het Nederlandse prefix *ge-* en zijn verschillende gebruiksvormen. De onderzoeksvraag was: 'Beslaat het Nederlandse prefix *ge-* meerdere gebruiksvormen of is er sprake van verschillende prefixen *ge-?*' De hypothese was dat niet alle typen van *ge-* verschillende gebruiksvormen van het prefix zijn. Gezien alle bevindingen die ik in deze scriptie heb gedaan kan ik concluderen dat dit inderdaad klopt. Op basis van de verschillen die er in het hedendaagse Nederlands bestaan tussen de verschillende prefixen, heb ik acht verschillende prefixen onderscheiden, waarvan er drie nog verder onderverdeeld kunnen worden in subtypen. De verschillende prefixen kenden ooit dezelfde oorsprong, zoals is betoogd door Talasi (2009), maar hebben zich inmiddels ontwikkeld tot verschillende prefixen.

Enkele zaken in de scriptie zijn onbeantwoord gebleven of kunnen in toekomstig onderzoek verbeterd worden. Zo moeten er in de toekomst bij de enquêtes meer taalgebruikers van het Nederlands ondervraagd worden om betere conclusies uit de resultaten te kunnen trekken. Daarnaast kan het, vooral bij een enquête met een soortgelijke opzet als de enquête over *ge-v₁*, nuttig zijn om in de introductie te noemen dat de respondenten bij iedere vraag opnieuw goed moeten nadenken over hun intuïtie, aangezien een respondent achteraf aangaf dat het risico bestond om snel door te klikken, gezien de herhaling van dezelfde testzinnen.

In de scriptie heb ik een poging gedaan structuren te presenteren van verschillende *ge*-woorden. Voor de voltooid deelwoorden en pseudodeelwoorden geldt dat ik een definitieve structuur nog niet heb kunnen geven. Ook is het niet nog niet duidelijk waarom bepaalde soorten *ge-* in dialecten van het Nederlands afwezig kunnen zijn. Ik heb geconcludeerd dat de niet-categoriebepalende prefixen afwezig zijn in het Fries, maar dan nog blijft de vraag over waarom *ge-v₁*, het deelwoordprefix, afwezig kan zijn in bijvoorbeeld het Fries en het Gronings terwijl het in het Nederlands aanwezig moet zijn (uitzonderingen daar gelaten, zoals bij onscheidbare samengestelde werkwoorden). Een mogelijkheid is dat in de betreffende dialecten de functie van *ge-v₁* is overgenomen door het deelwoordsuffix. Verder onderzoek kan hier meer duidelijkheid over scheppen.

Een andere interessante kwesties die ik in deze scriptie achterwege heb gelaten wegens de omvang, is de status van het prefix *her-*. Het gaat er hierbij om dat de enquêteresultaten doen vermoeden dat *her-* een scheidbaar prefix is, wat volgens normatieve bronnen niet zo is. Dit vermoeden is al eerder in literatuur besproken, zonder duidelijke conclusie. Meer onderzoek naar dit prefix lijkt mij noodzakelijk om bepaalde observaties te kunnen verklaren.

Ondanks de verbeterpunten en enkele onbeantwoorde vragen heeft deze scriptie hopelijk meer inzicht gegeven in de situatie van het prefix *ge-*, of eigenlijk de prefixen *ge-*, in het Nederlands.

Bibliografie

- Audring, J. (2020). ge-. *Taalportaal*. Geraadpleegd op 9 mei 2021, <https://www.taalportaal.org/taalportaal/topic/pid/topic-13998813294422289>.
- Baker, M. (1985). The mirror principle and morphosyntactic explanation. In: *Linguistic Inquiry* 16, pp. 373-415.
- Barbiers, S. et al. (2006). *Dynamische Syntactische Atlas van de Nederlandse Dialecten (DynaSAND)*. Amsterdam: Meertens Instituut, <http://www.meertens.knaw.nl/sand/>.
- Booij, G. (2002). *The Morphology of Dutch*. Oxford: Oxford University Press.
- Booij, G. (2006). Inflection and Derivation. In: *Encyclopedia of Language & Linguistics* (second ed.), pp. 654-661. Amsterdam: Elsevier.
- Booij, G. (2020). Pseudo-participles. *Taalportaal*. Geraadpleegd op 25 mei 2021, <https://taalportaal.org/taalportaal/topic/pid/topic-14054985711992411>.
- Boon, T. den & Hendrickx, R. (ed.) (2015). *Van Dale Groot woordenboek der Nederlandse taal*. Utrecht: Van Dale Uitgevers, 15^e dr.
- Boone, E. (2009). *The IPP-effect as a repair strategy*. Masterscriptie, Universiteit Utrecht.
- Broekhuis, H., Corver, N. & Vos, R. (2015). *Syntax of Dutch. Verbs and Verb Phrases. Volume 1*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Broekhuis, H. & Keizer, E. (2012). *Syntax of Dutch. Nouns and Noun Phrases. Volume 1*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Fryske Akademy (z.d.). *Korpus Sprutsen Frysk*. Geraadpleegd op 15 juni 2021, <https://www1.fa.knaw.nl/ksf.html>.
- Genootschap Onze Taal (1944). Frequentatieven. In: *Onze Taal* 13(1), pp. 1-2.
- Genootschap Onze Taal (1961). Nog eens her. In: *Onze Taal* 30(4), p. 31.
- Genootschap Onze Taal (2011). *Her-: voltooid deelwoord*. Geraadpleegd op 9 mei 2021, <https://onzetaal.nl/taaladvies/her-voltooid-deelwoord>.
- Goeman, T., Taeldeman, J. & Reenen, P. van (1980-1995). *MAND/FAND/GTRP-database, dialecttranscripties 1980-1995*, <https://www.meertens.knaw.nl/mand/database/index.php>.
- Goeman, T. et al. (2008). *Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten: Deel II*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Haas, W. de & Trommelen, M. (1993). *Morfologisch Handboek van het Nederlands*. 's-Gravenhage: SDU Uitgevers.
- Haeringen, C.B. van (ed.) (1936). *Etymologisch woordenboek der Nederlandsche taal: supplement / door C.B. van Haeringen*. 's-Gravenhage: Nijhoff.
- Haeringen, C.B. van (1949). Participia praeverbalia. In: C.G.N. de Vooy, C.B. van Haeringen & W.A.P. Smit (ed.), *Nieuwe Taalgids* 42, pp. 187-191. Groningen: J.B. Wolters.
- Haeseryn, W. et al. (1997). *Algemene Nederlandse spraakkunst*. Groningen: Nijhoff.
- Hinterhölzl, R. (2009). The IPP-Effect, Phrasal Affixes and Repair Strategies in the Syntax Morphology Interface. In: *Linguistische Berichte* 218, pp. 191-215. Hamburg: Buske.
- Hoek, T. van den (1973). Ge-afleidingen en Chomsky's lexicalistische hypothese. In: *Spektator* 2, pp. 405-420. Amsterdam: Stichting Heliogabalos.
- Instituut voor de Nederlandse Taal (z.d.). *Algemeen Nederlands Woordenboek (ANW)*. Geraadpleegd op 13 juli 2021, <https://anw.ivdnt.org/search>.
- Kooij, J. (2003). *Blocking participial ge- in Dutch: prosody or syntax?*. Universiteit Leiden.
- Mackenzie, L. (1985). Genominaliseer. In: *Tijdschrift voor Taal- en Tekstwetenschap* 5, pp.

- 177-198. Utrecht: Bohn, Scheltema & Holkema.
- Nederlandse Taalunie (2015). *Het Groene Boekje. Woordenlijst Nederlandse Taal*. Utrecht: Van Dale Uitgevers.
- Omrop Fryslân website. Geraadpleegd op 28 juni 2021, <https://www.omropfryslan.nl/>.
- OpenSoNaR-corpus. Geraadpleegd op 30 juni 2021, <http://opensonar.inl.nl/>.
- Philippa, M. et al. (2003-2009). *Etymologisch Woordenboek van het Nederlands*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Postma, G. (2002). Negative polarity and modality in Middle Dutch ghe-particle constructions. In: S. Barbiers et al. (eds.), *Modality and its Interaction with the Verbal System*, pp. 205-244. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Reinhart, T. & Siloni, T. (2005). The Lexicon-Syntax Parameter: Reflexivization and Other Arity Operations. In: *Linguistic inquiry* 36(3), pp. 389-436. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Schultink, H. et al. (1978). The Prefix *ge-* In Dutch And German Past Participles. In: *Historical and Comparative Linguistics* 9, pp. 225-236.
- Spoelstra, J. et al. (2016). *Fries: Fries-Nederlands, Nederlands-Fries*. Houten: Prisma, 5^e dr.
- Sybesma, R. & Wyngaerd, G. vanden (1997). Realizing End Points: The Syntax and Semantics of Dutch *ge* and Mandarin *le*. In: *Linguistics in the Netherlands* 14, pp. 207-218.
- Tálasí, Z. (2009). *Het Nederlandse prefix ge- in historisch perspectief*. Proefschrift, Universiteit Leiden.
- Trommelen, M. & Zonneveld, W. (1986). Dutch Morphology: Evidence for the Right-Hand Head Rule. In: *Linguistic Inquiry* 17(1), pp. 147-169.
- Veen, P.A.F. van & Sijs, N. van der (1997). *Etymologisch woordenboek: de herkomst van onze woorden*. Utrecht: Van Dale Lexicografie, 2^e dr.
- Veen, K.F. van der et al. (1984-2011). *Wurdboek fan de Fryske taal - Woordenboek der Friese taal*. Fryske Akademy. Geraadpleegd via: <https://gtb.ivdnt.org/search>.
- Vendler, Z. (1957). Verbs and Times. In: *The Philosophical review* 66(2), pp. 143-160.
- Vries, J. de, Tollenaere, F. de & Mulder, M. (1971). *Nederlands etymologisch woordenboek*. Leiden: Brill.
- Vries, M. de et al. (ed.) (1882-1998). *Woordenboek der Nederlandsche Taal*. 's-Gravenhage: M. Nijhoff. Geraadpleegd via: <https://gtb.ivdnt.org/search>.
- Western Frisian Web 2013 Corpus (FrisianWaC). Geraadpleegd op 15 juni 2021, <https://app.sketchengine.eu/#dashboard?corpname=preloaded%2Ffrisianwac>.
- Wikipedia (2020). *Berchtme*. Geraadpleegd op 30 juni 2021, <https://fy.wikipedia.org/wiki/Berchtme>.
- Wiktionary (2017-i). *Categorie:Ergatief werkwoord in het Nederlands*. Geraadpleegd op 1 juli 2021, https://nl.wiktionary.org/wiki/Categorie:Ergatief_werkwoord_in_het_Nederlands.
- Wiktionary (2017-ii). *Categorie:Overgankelijk werkwoord in het Nederlands*. Geraadpleegd op 1 juli 2021, https://nl.wiktionary.org/wiki/Categorie:Overgankelijk_werkwoord_in_het_Nederlands.
- Wiktionary (2018). *hergroeperen*. Geraadpleegd op 26 mei 2021, <https://nl.wiktionary.org/wiki/hergroeperen>.
- Wiktionary (2021). *Categorie:Inergatief werkwoord in het Nederlands*. Geraadpleegd op 1 juli 2021, https://nl.wiktionary.org/wiki/Categorie:Inergatief_werkwoord_in_het_Nederlands.
- Williams, E. (1981). On the Notions 'Lexically Related' and 'Head of a Word'. In: *Linguistic Inquiry* 12, pp. 245-274.

Wouden, T. van der (2020). *Nominalising ge-*. Taalportaal. Geraadpleegd op 9 mei 2021, <https://www.taalportaal.org/taalportaal/topic/pid/topic-13998813294421780>.

Bijlagen

Bijlage 1: Vragen enquête 1

Van welk gebruik is het dikgedrukte woord een voorbeeld volgens jou?

-A. Normaal gebruik

-B. Creatief gebruik

Q1²³. Ik word helemaal gek van dat **gejank**.

Q2. Houd toch op met dat **geouwehoer**.

Q3. Aan hun **geschater** te horen, hebben ze het wel leuk samen.

Q4. Ik ga haar **geknuffel** erg missen.

Q5. Welke groenten lust je ook alweer wel? Dat **gelust** van jou is zo verwarrend.

Q6. Ze zei dat ze de taart niet lekker vindt. Ik word moe van dat **gevind** van haar.

Q7. Ik vind al dat **geherkauw** tijdens de vergadering maar vermoeiend.

Q8. Ik vind al dat **hergekauw** tijdens de vergadering maar vermoeiend.

Q9. Ik word een beetje moe van al dat **geherdenk** tegenwoordig.

Q10. Ik ben blij dat ik nu in één keer ben geslaagd, dat **geherkans** iedere keer...

Q11. Het moet eens afgelopen zijn met dat **gebekokstoof**.

Q12. Ze is erg irritant, met dat constante **gebelemmer** van nieuwe plannen.

Q13. We hebben hem net betrapt, dus het is klaar met zijn **gebedrieg**.

Q14. Hij zou eens moeten stoppen met dat **geverheerlijk** van geweld.

Q15. Ik ben al bezet, dus je kunt stoppen met je **geversier**.

Q16. Hij is erg vermoeiend, met dat constante **geverbeter** van hem.

Q17. Al dat **gegeloof** in die religies, ik begrijp het niet.

Q18. De vakantie is alweer voorbij, het **gegeniet** is over.

Q19. Kijk uit met dat **gegebaar** van je, je steekt me bijna een oog uit!

Q20. Nu is het eerst nog een heel **geontcijfer** voor ik er iets van begrijp.

Q21. Al dat **geontvolg** altijd op sociale media...

Q22. Zonder diepvries heb ik geen last meer van dat **geontdooi** iedere keer.

Q23. Dat **geërken** van zijn ongelijk elke keer, ik geloof het niet meer.

Q24. Hij krijgt pijnstillers, hij kan dat constante **geërvaar** van pijn niet meer aan.

Algemene vragen

-Wat is je leeftijd?

-Wat is je moedertaal?

-Wat is je hoogst genoten of huidige opleidingsniveau?

Bijlage 2: Resultaten enquête 1

	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	Totaal
Q1	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	10x A; 0x B
Q2	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	10x A; 0x B
Q3	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	10x A; 0x B

²³ Q1 t/m Q6 zijn de controlevragen.

Q4	B	B	A	A	A	A	A	A	B	A	7x A; 3x B
Q5	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Q6	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Q7	A	A	B	B	A	B	A	B	B	B	4x A; 6x B
Q8	B	A	A	B	A	A	B	B	A	B	5x A; 5x B
Q9	B	A	A	B	A	B	A	B	B	A	5x A; 5x B
Q10	B	A	B	A	B	B	A	B	B	A	4x A; 6x B
Q11	A	B	B	A	A	A	B	B	B	A	5x A; 5x B
Q12	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Q13	A	B	B	B	B	A	B	B	B	B	2x A; 8x B
Q14	A	B	B	B	B	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Q15	B	A	B	A	B	B	B	B	B	B	2x A; 8x B
Q16	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Q17	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	0x A; 10x B
Q18	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	0x A; 10x B
Q19	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	0x A; 10x B
Q20	A	B	A	B	A	B	A	B	A	A	6x A; 4x B
Q21	B	A	A	B	A	B	B	B	B	B	3x A; 7x B
Q22	B	A	A	A	B	B	A	B	B	A	5x A; 5x B
Q23	B	B	B	B	B	A	B	B	B	A	2x A; 8x B
Q24	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B	1x A; 9x B
Totaal	8x A 16x B	11x A 13x B	10x A 14x B	9x A 15x B	12x A 12x B	8x A 16x B	9x A 15x B	4x A 20x B	5x A 19x B	10x A 14x B	86x A (35,8%) 154x B (64,2%)

Tabel 13: Resultaten van enquête 1 per vraag per respondent.

Bijlage 3: Testitems enquête 2

- 1²⁴. Het verlies heeft hem **ontmoedigd**.
2. Het eiland is eeuwen geleden **geontdekt**.
3. De winkelier is gisteren **beroofd**.
4. Ik heb haar **gebedankt** voor haar hulp.
5. Hij heeft mijn mail nog niet **gebeantwoord**.
6. Hij werd **gebedolven** onder de positieve reacties.
7. We hebben onze fouten **geërkend**.
8. Hoe heb jij het **geërvaren**?
9. Hoe heb jij het **geërvaard**?
10. Heb je gehoord wat **gegebeurd** is?
11. Ze hebben de wedstrijd met gemak **gegewonnen**.
12. Het onderwijs dient **geherwaardeerd** te worden.
13. Het onderwijs dient **hergewaardeerd** te worden.
14. De sector moet **geherstructureerd** worden.
15. De sector moet **hergestructureerd** worden.
16. Ik heb net het volgende level **geontgrendeld**!
17. Nee, we hebben nog niet **geontbeten**.

²⁴ Q1 t/m Q4 zijn de controletestitems.

18. Ze heeft haar keuze zojuist **geveranderd**.

19. Ik heb de films **gevergeleken** en ik vond deel 1 beter.

Bijlage 4: Vragen enquête 2

Welke van de volgende zinnen vind je acceptabeler?

	A <i>testitem (itemnummer)</i>	B <i>testitem (itemnummer)</i>	C <i>testitem (itemnummer)</i>
Q1	geontdekt (2)	ontmoedigd (1)	
Q2	gebedankt (4)	beroofd (3)	
Q3	gebeantwoord (5)	geveranderd (18)	
Q4	gevergeleken (19)	geontbeten (17)	
Q5	geontgrendeld (16)	gegebeurd (10)	
Q6	gegewonnen (11)	geërvaren (8)	geërvaard (9)
Q7	geërkend (7)	gebeantwoord (5)	
Q8	gegewonnen (11)	geherwaardeerd (12)	
Q9	gevergeleken (19)	hergewaardeerd (13)	
Q10	gebeantwoord (5)	geontgrendeld (16)	
Q11	geveranderd (18)	gegebeurd (10)	
Q12	geontbeten (17)	geërvaren (8)	geërvaard (9)
Q13	gegewonnen (11)	gebedolven (6)	
Q14	geërkend (7)	geveranderd (18)	
Q15	geontgrendeld (16)	geherwaardeerd (12)	
Q16	gegewonnen (11)	hergewaardeerd (13)	
Q17	geërkend (7)	hergewaardeerd (13)	
Q18	gebeantwoord (5)	gegebeurd (10)	
Q19	gevergeleken (19)	geërvaren (8)	geërvaard (9)
Q20	geontbeten (17)	gebedolven (6)	
Q21	gegewonnen (11)	gevergeleken (19)	
Q22	geërkend (7)	geontgrendeld (16)	
Q23	gebeantwoord (5)	hergewaardeerd (13)	
Q24	geërkend (7)	geherwaardeerd (12)	
Q25	gebedolven (6)	geërvaren (8)	geërvaard (9)
Q26	gevergeleken (19)	gebedolven (6)	
Q27	geontgrendeld (16)	geveranderd (18)	
Q28	gegewonnen (11)	geontbeten (17)	
Q29	geërkend (7)	gegebeurd (10)	
Q30	gevergeleken (19)	geherwaardeerd (12)	
Q31	gebeantwoord (5)	geherwaardeerd (12)	
Q32	geontgrendeld (16)	hergewaardeerd (13)	
Q33	geherstructureerd (14)	hergestructureerd (15)	

Tabel 14: Overzicht van de vragen in enquête 2.

Algemene vragen:

-Wat is je leeftijd?

-Wat is je moedertaal?

-Wat is je hoogst genoten of huidige opleidingsniveau?

Bijlage 5: Resultaten enquête 2

	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	
Q1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Q1
Q2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	Q2
Q3	5	5	18	5	18	5	5	18	5	18	5	Q3
Q4	17	17	19	19	19	17	17	19	19	19	19	Q4
Q5	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	Q5
Q6	9	9	9	9	9	9	9	8	9	9	9	Q6
Q7	5	7	7	7	7	7	7	7	5	7	7	Q7
Q8	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	Q8
Q9	13	13	13	13	19	13	13	13	13	13	13	Q9
Q10	5	16	16	5	16	16	16	16	5	16	16	Q10
Q11	18	18	18	18	10	18	18	18	18	18	18	Q11
Q12	17	9	17	9	9	9	9	9	8	9	9	Q12
Q13	6	6	6	11	6	6	11	6	11	6	6	Q13
Q14	7	7	18	7	7	7	7	7	7	7	7	Q14
Q15	12	12	16	12	12	12	12	12	12	12	12	Q15
Q16	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	Q16
Q17	13	7	13	13	13	13	13	13	13	7	7	Q17
Q18	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	Q18
Q19	9	9	19	19	9	19	9	9	9	9	9	Q19
Q20	17	17	17	17	17	17	17	6	17	17	17	Q20
Q21	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	Q21
Q22	16	7	16	7	7	7	7	16	7	16	7	Q22
Q23	5	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	Q23
Q24	12	7	12	7	7	12	12	12	12	7	7	Q24
Q25	9	9	9	9	9	9	9	8	9	9	9	Q25
Q26	19	19	19	19	19	19	19	19	19	6	19	Q26
Q27	16	16	18	16	16	16	18	16	16	16	18	Q27
Q28	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	Q28
Q29	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	Q29
Q30	12	12	19	19	19	12	12	12	12	12	19	Q30
Q31	12	12	5	12	12	5	12	12	12	12	5	Q31
Q32	13	13	13	13	16	13	13	13	13	13	13	Q32
Q33	14	15	15	14	14	14	15	14	15	15	15	Q33
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10	R11	

Tabel 15: Resultaten van enquête 2 per vraag per respondent.